

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Role daně z nemovitých věcí v rozpočtech obcí

Role of Real Estate Tax in Municipalities' Budgets

Student: Alexandra Čelůstková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph. D.

Ostrava 2017

Zadání bakalářské práce

Student: **Alexandra Čelůstková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Role daně z nemovitých věcí v rozpočtech obcí**
Role of Real Estate Tax in Municipalities' Budgets
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Daňový systém ČR a rozpočtové určení daní
3. Vývoj daně z nemovitých věcí
4. Zhodnocení role daně z nemovitých věcí v letech 2011-2015
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

NOVOTNÁ, Monika a Petr KOUBOVSKÝ. *Zákon o dani z nemovitých věcí: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7552-002-9.

ŠIROKÝ, Jan. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-315-0.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. aktualiz. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. ISBN 978-80-87480-23-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 05.05.2017

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne ...5.5.2017.....

.....
Alexandra Čelůstková

Ráda bych tímto poděkovala Ing. Bc. Jiřímu Bečicovi Ph.D. za odbornou pomoc při vedení a zpracování této bakalářské práce, a cenné připomínky, které mi v průběhu tvorby práce poskytl.

Obsah

1. ÚVOD.....	8
2. DAŇOVÝ SYSTÉM ČR A ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ.....	11
2.1. Charakteristika daní.....	11
2.2. Funkce daní	12
2.3. Klasifikace daní.....	14
2.4. Daňová soustava ČR	16
2.5. Rozpočtové určení daní.....	20
3. VÝVOJ DANĚ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ	22
3.1. Charakteristika daně z nemovitých věcí.....	22
3.1.1. Historie	22
3.1.2. Daň z nemovitých věcí	23
3.1.3 Daň z pozemků.....	23
3.1.4. Daň ze staveb a jednotek.....	26
3.1.5 Společná ustanovení	28
3.2. Pravomoc obcí u daně z nemovitých věcí	29
3.2.1. Rozpočet obce	29
3.2.2. Daňové příjmy obce	30
3.2.3 Obecně závazné vyhlášky	32
3.3.3. Koeficient k dani z nemovitých věcí.....	33
4. ZHODNOCENÍ ROLE DANĚ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ V LETECH 2011-2015	36
4.1. Výnos daní z nemovitých věcí v rozpočtech obcí v letech 2011-2015	36
4.2. Uplatnění místního koeficientu	39
4.2.1 Využívání místního koeficientu dle krajů.....	40
4.3 Změny místního koeficientu ve sledovaném období.....	45
4.3.1 Obce s nově zavedeným místním koeficientem v roce 2014	45

4.3.2. Obce se zrušeným místním koeficientem v roce 2014.....	45
4.3.3 Obce se změněným místním koeficientem v roce 2014.....	46
4.4. Obce Moravskoslezského kraje se zavedeným místním koeficientem v roce 2014	48
4.4.1 Příjmy obcí se zavedeným místním koeficientem v Moravskoslezském kraji	48
4.4.2 Příjmy obcí v Moravskoslezském kraji s místním koeficientem 5	53
5. ZÁVĚR.....	57
Seznam použité literatury.....	59
Seznam zkratk.....	63
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce.....	64
Seznam příloh.....	65
Přílohy	

1. ÚVOD

Zpracovaná bakalářská práce se bude zabývat daní z nemovitých věcí a její rolí v rozpočtech obcí v České republice.

Daň z nemovitostí byla historicky zakotvena do všech daňových systémů a patří tak k nejstarším daním. Dlouhodobě daň z nemovitostí ztrácí na významu. Je to mimo jiné z důvodu administrativní náročnosti, složitosti a nákladnosti. U poplatníků daně patří k nejméně populárním a je vnímána jako daň nespravedlivá. Neplatí, že stejný příjem = stejná daň. Také výnos této daně je ve srovnání s výnosy jiných daní poměrně nízký a to často vyvolává diskusi o její potřebnosti.

Naproti těmto názorům ale stojí fakt, že pro rozpočet obcí tvoří důležitou součást příjmů, protože vedle daně z příjmů právnických osob, kdy poplatníkem je obec, je jeho jediným výlučným daňovým příjmem. Je to příjem stabilní a poměrně nezávislý na ekonomickém vývoji. Pro zastupitelstva obcí je to proto velmi důležitý příjem. V poslední době vývoj směřuje k posílení pravomocí územních samospráv. Obce teď mají možnost pomocí různých koeficientů výnos daně do svého rozpočtu ovlivnit.

K poslední legislativní změně došlo s účinností od 1.1.2014 a daň z nemovitostí byla přejmenována na daň z nemovitých věcí, která je tvořena daní z pozemků a daní ze staveb a jednotek. Tyto změny byly vynuceny především změnami v soukromém právu (především vznikem nového občanského zákoníku).

Hlavním cílem práce bude porovnání výnosu daně z nemovitých věcí v letech 2008 – 2015 u jednotlivých obcí Moravskoslezského kraje, které mají k 1.1.2014 zavedený místní koeficient na úrovni 2, 3, 4 a 5. Porovnáním dat bude zjištěno, zda se výnos daně z nemovitých věcí ve vybraných obcích Moravskoslezského kraje zvyšuje. Bude potvrzována hypotéza, že **v roce zavedení místního koeficientu na úroveň 2 se výnos daně z nemovitých věcí zvýší dvojnásobně**. Tím by byl potvrzen význam místního koeficientu pro zvyšování příjmů obce.

Zastupitelstva obcí mají možnost vydáním obecně závazné vyhlášky ovlivnit výši výnosu daně z nemovitých věcí zavedením různých koeficientů. Mohou zavést místní koeficient, koeficient 1,5 a korekční koeficient. Z důvodu rozsáhlosti tématu se bude tato bakalářská práce zabývat jen vlivem místního koeficientu na výnos daně z nemovitých věcí. Bude zjišťován počet obcí v České republice dle krajů, které využívají místní koeficient ke zvýšení výnosu daně z nemovitých věcí k 1.1.2014. Dále bude zjišťováno, zda zastupitelstva obcí

jednotlivých krajů přistupují k zavedení místního koeficientu (na úrovni 2, 3, 4 a 5) podobným způsobem. Zavedení místního koeficientu bude ověřováno u obcí na úrovni jednotlivých krajů a bude se vycházet z předpokladu, že zastupitelstva obcí přistupují k této problematice podobně bez ohledu na to, v jakém z krajů se obec nachází.

Dílčím cílem této bakalářské práce bude zhodnotit roli daně z nemovitých věcí v rozpočtech obcí ČR v období 2011-2015. Bude hodnoceno, jak se daň podílí na příjmech obcí, jak důležité místo má v rozpočtu obcí. Bude potvrzována hypotéza, že **výnos daně z nemovitých věcí je sice nízký, ale stabilní a stále narůstající příjem do rozpočtu obcí.**

Hlavního cíle bakalářské práce bude dosaženo především vědeckou metodou komparace nasbíraných dat o zvýšení výnosu daně z nemovitých věcí po zavedení místního koeficientu úrovně 2 v obcích Moravskoslezského kraje. Metody komparace bude použito také při dosažení dílčích cílů práce. Tedy na zjištění výnosu daně z nemovitých věcí v rozpočtech obcí ve sledovaném období 2011 – 2015 a na zhodnocení přístupu obcí k zavádění místního koeficientu určité úrovně.

Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se nejdříve bude zabývat popisem daňového systému v ČR a rozpočtovým určením daní. Úvodem bude popsána charakteristika a funkce daní, dále bude rozebrána daňová soustava v ČR, budou rozebrány jednotlivé daně a popsán jejich účel a využití. Podle různých hledisek bude popsána klasifikace daní. Následovat bude rozbor systému rozdělení vybraných daní podle platných zákonů.

Dále bude teoretická část zaměřena na daň z nemovitých věcí. Bude rozebrána její konstrukce, to znamená určení předmětu daně, základu daně, poplatníků. Bude zde popsána historie daně a její vývoj do současnosti. Dále bude rozebrán systém koeficientů, které mohou obce využít ke zvýšení výnosu do rozpočtu.

V praktické části bude nejdříve sledováno hospodaření obcí v ČR, výnos daní z nemovitých věcí v rozpočtech obcí ve sledovaném období a procentuální podíl daně z nemovitých věcí na celkových příjmech obcí. Dále bude sledováno využívání místního koeficientu k 1.1.2014. Obce budou členěny dle krajů a bude zobrazen počet obcí, které koeficient využívají i procentuální vyjádření využívání koeficientu. Následně bude zjištěno, kolik obcí ve sledovaném období koeficient zavedlo, kolik ho zrušilo a u kolika obcí došlo ke změně zavedeného koeficientu. Navazovat bude rozbor zavedení místního koeficientu v obcích Moravskoslezského kraje. Bude zjišťováno zavádění koeficientu v jednotlivých letech

sledovaného období i výše zaváděného koeficientu. Následně bude na příkladu obcí Moravskoslezského kraje provedeno srovnání vlivu zavedení místního koeficientu na výši vybrané daně z nemovitých věcí u vybraných obcí.

Při zpracování bakalářské práce budou využity informace z více zdrojů. Čerpáno bude z odborné literatury a ekonomických publikací, a to především při zpracování teoretické části práce. Pro tvorbu analytické části budou informace získávány především z elektronických zdrojů. Zde v největší míře data Ministerstva financí. Ta jsou, mimo jiné k dispozici, na specializovaném informačním portálu MONITOR, který umožňuje přístup k informacím ze všech úrovní státní správy a samosprávy. Dalšími významnými zdroji budou stránky obcí ČR, rozpocetobce.cz a financnisprava.cz. Vzhledem ke zpracovávanému tématu budou elektronické informační zdroje hlavními zdroji získávání podkladů pro vypracování praktické části bakalářské práce.

2. DAŇOVÝ SYSTÉM ČR A ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ

V úvodu druhé kapitoly je rozpracována obecná charakteristika daní, její funkce a třídění. V další části je popsán daňový systém České republiky, jaké typy daní se v České republice vyskytují a jejich hrubý popis. Na závěr bude popsáno rozpočtové určení daní.

2.1. Charakteristika daní

Existuje velké množství definicí daně a to především na základě toho z jakého odvětví pochází autor dané definice, např. zda se jedná o daňového poradce, ekonoma či právníka.

Nejlépe můžeme daň popsat podle vlastností, kterými se vyznačuje. „Daň je povinná, zákonem uložená platba, která plyne do veřejného rozpočtu. Je nenávratná, neekvivalentní a zpravidla neúčelová“ (Vančurová, 2014, s. 9).

Jak již bylo zmíněno, daň je nenávratná, což znamená, že od státu nemůžeme požadovat její navrácení. Další charakteristickou vlastností je neekvivalentnost, ta značí, že neexistuje odpovídající ekvivalent za zaplacenou daň. Jak tvrdí Vančurová (2014), díl jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá téměř žádný vztah k tomu, v jaké výši se bude podílet na výdajích veřejných rozpočtů nebo spotřebovávat veřejně financované statky. Dále bylo zmíněno, že „daň je zpravidla neúčelová“, protože nikdo, když daň platí, neví, co bude z těchto prostředků financováno.

Daněmi se odčerpávají finanční prostředky ze soukromého sektoru a putují do veřejných rozpočtů, kde slouží především k financování veřejných statků. „Veřejné statky, které se financují především z daní, mají jednu zvláštní vlastnost. Je nemožné nebo alespoň velmi náročné někomu zabránit, aby je spotřebovával. Například vybuduje-li a udržuje stát síť veřejných dopravních cest, užitek z toho mají všichni, a tak by nebylo správné, aby se kdokoliv vyhnul daním, ze kterých se tyto projekty financují. Mnozí jsou však lehkomyšní, a na výstavbu silnic a dálnic, na financování školství atd. se jim ani trochu přispívat nechce. Proto musí být platba povinná, aby část z nás nebyla černými pasažéry, kteří jen využívají výhod, aniž by do společné pokladny přispívali“ (Vančurová, 2014, s. 10). Povinnost platit daň ovšem znamená určité omezení naší svobody. Jak tvrdí Vančurová (2014), toto omezení je v právním státě možno jen je-li tato povinnost uložena všeobecně závaznou normou, kterou je v případě daní vždy zákon.

„V zákonodárství České republiky všeobecná definice daně chybí, daň je vymezena pouze v

daňovém řádu, a to jen pro účely tohoto legislativního předpisu. Zajímavostí je, že při absenci definice daně současně existuje – a to dokonce v ústavním pořádku České republiky – povinnost platit daň“ (Široký, 2015, s. 12).

Pojem daně je legislativně vysvětlen v § 2 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, který od 1. 1. 2009 nahradil zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Mohli bychom vlastně říct, že daň je „cenou“, kterou musíme platit za to, že veřejné statky spotřebováváme, nicméně nejedná se o „cenu“ daného veřejného statku.

„Státní rozpočet, nejdůležitější z veřejných rozpočtů, je možno si představit jako měšec, do kterého připlouvají daně a ze kterého se hradí veřejné výdaje, aniž by bylo známo, z výnosu jaké daně či od jakého subjektu je tato potřeba financována. Uhrazením daně také nikomu nevznikne právo na konkrétní plnění z veřejných zdrojů. Někdy ale už tím, kam daň plyne, je předurčeno, co z ní bude financováno, např. z výnosu silniční daně se hradí výstavba a údržba dálnic a silnic“ (Vančurová, 2014, s. 10,11).

2.2. Funkce daní

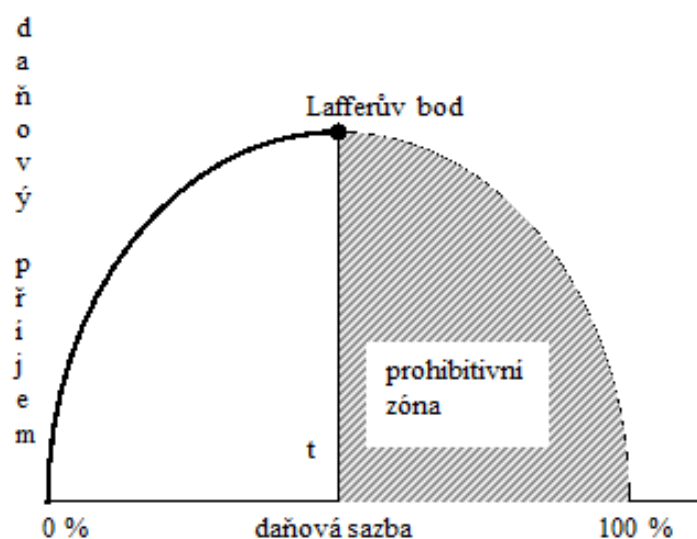
Funkcí daní je v dnešní době hned několik. Mezi nejdůležitější patří funkce fiskální, redistribuční a stimulační, dále pak můžeme mluvit o funkci alokační a stabilizační. Cílem daní je především zajistit příjmy státu, nicméně se od daní požaduje víc než naplnění veřejných rozpočtů.

Primární funkcí daní je funkce fiskální, ta vyjadřuje schopnost naplnit veřejný rozpočet. Fiskální funkce je téměř vždy zachována, jen výjimečně se můžeme setkat s daní, která tuto funkci neplní, např. ekologická daň. Nesmíme však ostatní funkce ignorovat, to by přineslo negativní makroekonomické a mikroekonomické důsledky, jako například zvýšení nezaměstnanosti nebo úpadky ekonomických subjektů (Vančurová, 2014). „S fiskální funkcí úzce souvisí tzv. Lafferova křivka, která zobrazuje závislost celkové sumy vybraných daní na míře zdanění.

Lafferova křivka znázorňuje oblast důchodových daní. Platí, že v obou extrémech je daňový výnos nulový – při nulovém zdanění je efekt zřejmý, při stoprocentní sazbě nemají daňové subjekty motivaci vytvářet zisk, případně se povinnosti platit daně nějakým způsobem vyhnou. Někde mezi těmito dvěma body existuje taková míra zdanění, která generuje maximální výnosy, otázkou však zůstává, kde přesně se taková míra nachází. Zvyšování

daňové sazby nad tuto hranici se již projeví negativně“ (Radvan, 2015, s. 11).

Obrázek č. 2.1 – Lafferův bod

Zdroj: RADVAN, Michal. a kol.: Lafferova křivka

Jako druhá byla zmíněna funkce redistribuční, která vychází z předpokladu, že rozdělení důchodu ve společnosti není rovnoměrné, a může být pro společnost nepřijatelné, ačkoliv je tržně efektivní. Daně potom můžeme chápat jako vhodný nástroj pro zmírnění rozdílů v důchodech jednotlivých subjektů a to tak, že ten, kdo má více bude platit vyšší daň. Pro určení, kdo má více, můžeme vycházet ze základu daně anebo z poměru daně a příjmu daného subjektu. To, že jsou daně vybírány ve větší míře od bohatších, umožňuje státu pomocí transferů zvyšovat příjmy chudším.

Stimulační funkce daní vychází z toho, že většina subjektů nerada odvádí daně státu a snaží se tuto povinnost různými možnými způsoby omezit. Této nevole si je stát vědom, a snaží se daňovým subjektům poskytnout různé formy daňových úspor, např. umožňuje podnikatelům snížit základ daně z příjmu o ztrátu, kterou měli v předchozím roce apod. Zde se jedná o příklad pozitivní stimulace, nicméně máme i negativní stimulaci. Pití alkoholických nápojů a kouření stát považuje za škodlivé, a uvalením vysokých daní se snaží tyto aktivity omezit. Mohli bychom říct, že se stát chová paternalisticky, tedy jako rodič, který podněcuje své dítě ke správnému způsobu života.

Na některých trzích dochází k selhávání tržních mechanismů, což neodpovídá představě státu o optimálním rozvoji společnosti. Prostřednictvím alokační funkce může stát umístit efektivně prostředky tam, kde si myslí, že je to potřeba. Stát má dvě možnosti, buď bude poskytovat zvýhodnění prostřednictvím daňových úspor, potom se zpravidla hovoří o nepřímém financování, nebo usměrní preference subjektů například tím, že jim umožní snížit si svoji daňovou povinnost.

Poslední zmíněnou funkcí byla funkce stabilizační, ta má za úkol omezit výkyvy ekonomického cyklu. V období konjunktury daně odčerpávají do veřejných rozpočtů vyšší díl, a naopak v období stagflace se do veřejných rozpočtů soustřeďuje menší díl, což pomáhá nastartovat ekonomiku. (Vančurová, 2014).

2.3. Klasifikace daní

Daně lze třídit dle mnoha kritérií. Mezi základní kritéria pak patří:

- dopad daně,
- subjekt daně,
- objekt daně,
- způsob placení daně,
- stupeň respektu k osobní situaci poplatníka,
- stanovení hodnoty daně vzhledem k daňovému základu (Radvan, 2015).

Dle dopadu daně dělíme daně na přímé a nepřímé. **Daně přímé** jsou vyměřeny poplatníkovi na základě jeho příjmu nebo majetku. Jejich výše jde na úkor důchodu osoby, které jsou předepsány, a ta se jim nemůže vyhnout. Daně jsou adresné a většinou přihlíží k majetkové či příjmové situaci osoby. Přímé daně můžeme dále dělit na důchodové (příjmové) a majetkové.

Přímé daně z příjmu lze dále třídit podle způsobu placení daně na *daně vybírané na základě daňového přiznání* a *daně vybírané srážkou u zdroje příjmů*. Daň vybíranou na základě daňového přiznání si poplatník musí sám spočítat, a je zodpovědný za její správnost. Naproti tomu daň vybíranou srážkou, u zdroje příjmů za poplatníka odvede někdo jiný, např. zaměstnavatel odvádí za zaměstnance daň ze mzdy.

Daně nepřímé jsou placeny a vybírány v cenách zboží, služeb apod., rozhodujícím momentem zdanění je většinou samotný nákup či spotřeba příslušné komodity, a nezohledňuje se zde osobní situace poplatníka. Daně jsou neadresné a můžeme je dále členit na daně všeobecné a akcízy. Daně všeobecné jsou uvalovány na velké skupiny výrobků či služeb, zatímco akcízy jsou uvalovány jako jednotková daň na vybrané komodity jako jsou např. tabákové a alkoholické výrobky (Široký, 2015).

Dalším hlediskem pro členění daní může být vymezení osoby či osob, které jsou nuceny daň platit neboli **dle subjektu**. Subjektem daně může být *jednotlivec, domácnost, oba manželé, všichni členové domácnosti* či *firma*.

Třídění daní **dle objektu** daně je založeno na vymezení předmětu, na který se daň váže. Daně dělíme na:

- *důchodové* – jsou uvaleny na příjmy poplatníka,
- *majetkové* – zdaňují nemovitost i movitý majetek, a to jak jeho držbu, tak i nabytí,
- *výnosové* – platí se z výnosu určité činnosti a jejich výše je odhadována dle vnějších reálných znaků výdělečné činnosti (počet zaměstnanců, velikost budov apod.),
- *z hlavy* – tuto daň by poplatník platil z titulu své samotné existence
- *obratové daně* – mohou být uvalené buď na hrubý obrat, nebo na čistý obrat, popřípadě na obrat docílený u posledního zpracovatele,
- *spotřební* – postihují spotřebu vybraných komodit,
- *z finančních transakcí* (Široký, 2015).

Jak tvrdí (Široký, 2015, s. 26) „někdy se podle tohoto kritéria daně dělí též na *kapitálové*, které postihují stav, který nastane k určitému datu (např. v ČR daň z nemovitých věcí), a *tokové*, kdy se zjišťuje změna množství předmětu zdaňování za určitou časovou jednotku (např. v ČR daň z příjmu právnických osob)“.

Klasifikace daní **dle stupně respektu k osobní situaci poplatníka**, je na *daně osobní*, ty respektují příjmovou situaci, ve které se poplatník nachází, a *daně in rem*, které nezohledňují příjmovou situaci poplatníka a jsou závislé na vlastnictví či nabytí určitého majetku nebo nákupu či spotřebě zboží a služeb.

Posledním zmíněným kritériem bylo **stanovení hodnoty daně vzhledem k daňovému základu**. Toto kritérium slouží zejména pro účely daňové incidence a třídí daně na *jednotkové* a *ad valorem*. Daně jednotkové (specifické) jsou určeny podle množství jednotek daňového základu a daně ad valorem (k hodnotě) jsou určeny podle ceny zdaňovaného základu (Šíroký, 2015).

2.4. Daňová soustava ČR

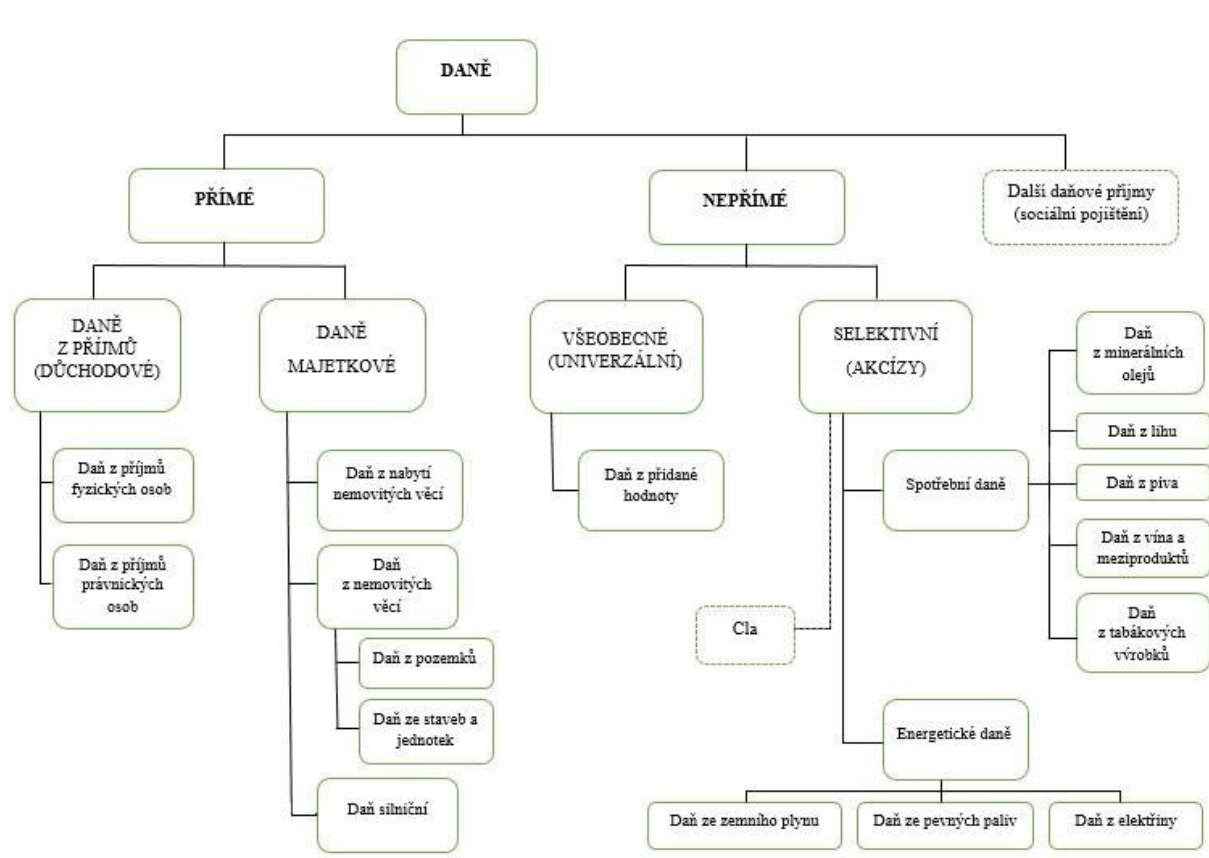
Daňový systém je v každé zemi stanoven příslušnými zákony a daňová soustava odráží konkrétní ekonomické podmínky daného státu. „Daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají. Daňový systém zahrnuje rovněž vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají“ (Vančurová, 2014, s. 49). Daňový systém České republiky je ve svých hlavních znacích podobný systémům vyspělých a obzvláště evropských zemí (FINANČNÍ SPRÁVA, online, [17]).

Požadavky, které jsou kladeny na daně i dobrý daňový systém:

- „zabezpečení dostatečného daňového výnosu,
- daňová spravedlnost,
- daňová efektivnost,
- právní perfektnost,
- jednoduchost a srozumitelnost,
- transparentnost,
- pružnost,
- předvídatelnost“ (Vančurová, 2014, s. 50).

V následujícím schématu můžeme vidět daně, které se používají v daňovém systému České republiky.

Obrázek č. 2.2 – Schéma daňového systému ČR

Zdroj: Vančurová, 2014, vlastní zpracování

Základní dělení daní v České republice je na daně přímé a nepřímé. Mezi nejvýznamnější přímé daně řadíme daně z příjmů neboli důchodové daně, které tvoří nezanedbatelnou část rozpočtových příjmů. Daně z příjmů jsou dvě, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmu právnických osob. Obě tyto daně jsou upraveny zákonem č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Daň z příjmů fyzických osob je univerzální daní, které podléhají všechny zdanitelné příjmy jednotlivců. Tato daň je na jedné straně spojena s velkým očekáváním, na straně druhé s velkým odporem. Od této daně požadujeme, aby byla prostředkem redistribuce důchodu od bohatších k sociálně potřebným, dále by pak měla ovlivňovat chování poplatníka žádoucím směrem, např. aby přispíval různým humanitárním organizacím (Vančurová, 2014).

Daň z příjmů právnických osob je určena téměř pro všechny právnické osoby. Předmětem

daně jsou příjmy z jejich činností a z nakládání s majetkem. Daň z příjmů právnických osob je důležitá především z hlediska podnikatelských subjektů. V souvislosti s touto daní je dále velmi využívána její nominální sazba, která je mezinárodně srovnávaná, a je jedním z ukazatelů při rozhodování, do které země bude investováno (Vančurová, 2014).

Dále mezi přímé daně řadíme daně majetkové. Zatímco v minulosti byly často rozhodujícím příjmem, dnes se jedná pouze o doplňkový daňový příjem. Skladba majetkových daní od roku 2014 mění svou podobu. Zanikla daň dědická a daň darovací, jejichž předmět byl přesunut do předmětu daně z příjmu. Výnos těchto dvou daní byl poměrně malý, a měl by být nahrazen vyšším výnosem daní z příjmů. Výnos daně z nemovitých věcí (kdysi daň z nemovitosti) je vcelku stabilní, ale taktéž není nějak velký. Nemovité věci jsou oblíbeným předmětem majetkových daní, především proto, že nemovité věci se jen těžko skrývají. Daň z nemovitých věcí se vybírá podle umístění dané věci a to z důvodu, že výnos daně je příjmem obcí. Daň z nemovitých věcí dále dělíme na daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek. Od roku 2010 se většina sazeb daně z nemovitých věcí zdvojnásobila, tím pádem se i výrazně zvýšil jejich výnos.

Nejvýznamnější z majetkových daní je pro nás z pohledu výnosu daň z nabytí nemovitostí, bývalá daň z převodu nemovitostí. Daň se vyměřuje zejména při úplatném převodu vlastnického práva k nemovitým věcem, a základ daně je buď kupní cena, nebo se odvozuje od ocenění dle zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku. Sazba daně je jednotná a lineární. Mezi majetkové daně bývá někdy zařazována i daň silniční. Do přímých daní je zařazena z důvodu, že se nevybírá v ceně zboží a neodvádí prostřednictvím plátců, nýbrž je uložena zpravidla provozovatelům motorových vozidel. Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla, sazba daně je pevná a diferenciovaná. U osobních automobilů je daň počítaná pouze tehdy, pokud jsou používána k výdělečné činnosti, a sazba se odvíjí podle zdvihového objemu motoru. U užitkových vozidel záleží na celkové hmotnosti a počtu náprav. Výnos z této daně plyne do Státního fondu dopravní infrastruktury (Vančurová, 2014).

Nepřímé daně dělíme na všeobecné (tedy daně z prodejů/obratů) a selektivní (tedy vlastní spotřební daně - akcízy). Podíl nepřímých daní se v posledních letech zvyšuje a jejich obliba roste. Vyplývá to především z toho, že se daň z přidané hodnoty stala nedílnou součástí daňových příjmů vyspělých zemí, a dále ze zavádění nových selektivních daní ze spotřeby (Vančurová, 2014).

Daň z přidané hodnoty se řadí mezi univerzální nepřímé daně, a historicky je jednou z nejmladších daní. Jejím hlavním znakem je mnohofázovost což znamená, že se objevuje ve

všech fázích obratu (od získávání surovin až po konzumaci). Zkrátka všude tam, kde se tvoří přidaná hodnota. Celková nashromážděná daň je pak placena tím, kdo se v řetězci objevuje jako poslední (tj. poslední kupující/poslední odběratel), a stává se tak hlavním daňovým poplatníkem (Radvan, 2015).

Mezi selektivní nepřímé daně patří daně spotřební, energické a cla. Spotřební daně jsou výběrovými daněmi ze spotřeby, které postihují pouze určité druhy zboží. V České republice se jedná o daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproduktů, daň z tabákových výrobků a daň z minerálních olejů. Základ daně je tvořen množstvím vyrobeného nebo dovezeného zboží, vyjádřeného v kusech nebo jiných fyzických jednotkách. Sazby daně jsou obvykle stanoveny pevně a jsou diferencované (Vančurová, 2014).

Dále mezi nepřímé selektivní daně řadíme také daně z energií. Tyto daně jsou v daňovém systému ČR od roku 2008 a můžeme je znát také pod názvem daně k ochraně životního prostředí. Mezi energické daně řadíme v dnešní době daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Tyto daně mají výrazný ekologický aspekt a předpokládá se, že jejich význam se bude v následujících letech zvyšovat (Vančurová, 2014).

Jako poslední z nepřímých daní bude zmíněno clo. Clo je zvláštním rozpočtovým příjmem a jedná se o povinnou platbu, která je spojena s pohybem zboží přes hranice Evropské unie. V současné době význam cel klesá z důvodu odstraňování překážek pro volný pohyb zboží a clo podléhá pouze dovoz zboží ze státu mimo EU (Vančurová, 2014).

Do daňového systému České republiky jsou také řazeny ostatní daňové příjmy, které nelze zařadit mezi přímé ani nepřímé daně. Jedná se o daně, které mají spíše doplňkový charakter, nicméně mezi nimi najdeme nejvydatnější typ daní a to pojistné na sociální pojištění. Ačkoliv zde nejsou přesně dodrženy všechny podmínky pro zařazení do kategorií daní, vlastnosti jako povinnost a pravidelnost placení splněny jsou. Do této kategorie tedy řadíme pojistné na sociální zabezpečení (zahrnuje pojistné na nemocenské pojištění a pojistné na důchodové pojištění), příspěvek na politiku zaměstnanosti a také pojistné na veřejné zdravotní pojištění (to ovšem plyne zdravotním pojišťovnám). Pojistné obvykle odvádí za své zaměstnance zaměstnavatel, pokud se jedná o samostatně podnikající osoby, ty za sebe pojistné odvádí samy (Vančurová, 2014).

2.5. Rozpočtové určení daní

Nyní se budeme zabývat tím, jak se přerozdělují příjmy z vybraných daní, neboli rozpočtovým určením daní. V České republice je toto upraveno zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určením výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určením daní), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje rozpočtové určení pouze některých daní, a to daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitých věcí a daně silniční. V ostatních případech jsou výnosy z daní upraveny zvláštními zákony. V podstatě tento zákon upravuje systém daní svěřených a daní sdílených.

- *Daň svěřená (výlučná)* – jedná se o daň, která je celá svěřená do jednoho konkrétního rozpočtu, např. rozpočtu obce, kraje či Státního fondu dopravní infrastruktury.
- *Daň sdílená* – výnos těchto daní je rozdělen mezi jednotlivé veřejné rozpočty v zákonem stanovených poměrech.

Pro další pochopení textu si musíme definovat pojem celostátní hrubý výnos daně. Dle zákona č. 243/2000Sb., o rozpočtovém určením daní jsou peněžní prostředky vybrané správcem daně v průběhu rozpočtového roku nazývány celostátním hrubým výnosem daně; do celostátního hrubého výnosu daně se nezahrnují částky vybrané na pokutách, a částky použité na úhradu nákladů daňového řízení. Daňové příjmy rozpočtů obcí tedy, podle aktuálního znění platného od 1.1.2017 zákona č. 243/2000 Sb., §4 odst. 1, „tvorí :

- a) výnos daně z nemovitých věcí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,
- b) podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů,
- d) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, s výjimkou výnosů uvedených pod písmenem c),

- e) podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),
- f) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu h) a v §3 odst. 1 písm. a),
- g) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- h) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby“.

Nejnovější novela tohoto zákona mění od 1.1.2017 poměr rozdělování daňových příjmů ve prospěch místních samospráv. Mění se především podíl krajů na rozpočtovém určení daní, a to z důvodu, že poslední rozsáhlejší změna týkající se krajů proběhla před deseti lety. Naopak ve vztahu k obcím byl zákon pozměněn již dvakrát, a obecní rozpočty byly v letech 2008-2014 zvednuty o 56,2 miliardy korun.

Nicméně i přesto nyní proběhlo vzhledem k obcím pár změn. Schválená novela zvýšila obcím podíl na celkovém inkasu DPH z 20,83 % na 21,4 %, dále zrušila 30% podíl, který by obcím měl plynout z inkasa záloh daně z příjmu fyzických osob na základě přiznání. Díky zrušení tohoto podílu se příjmy obcí sníží o méně než miliardu korun, ale na druhou stranu díky zvýšenému podílu na DPH se rozpočet obcí zvýší nejméně o dvě miliardy korun. Výsledný efekt je tedy jedna miliarda navíc do rozpočtů obcí (MINISTERSTVO FINANCÍ, online, [20]).

3. VÝVOJ DANĚ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ

Daň z nemovitých věcí, jak již bylo výše zmíněno, je řazena mezi daně majetkové a její výnos je celý svěřen do rozpočtů obcí. Z dlouhodobého hlediska by měly být rozpočty obcí vyrovnané, obce by měly hospodařit podle svého rozpočtu a měly by vytvářet podmínky pro uspokojování potřeb svých občanů. Obce mohou zásadním způsobem ovlivnit výši svěřených daní, a to právě díky daně z nemovitých věcí pomocí různých koeficientů, např. koeficientu velikosti obce nebo místního koeficientu podle §12 zákona č. 338/1992 Sb., na základě zastupitelstvem přijaté obecně závazné vyhlášky.

3.1. Charakteristika daně z nemovitých věcí

Tato kapitola se věnuje rozpracování daně z nemovitých věcí. V úvodu je popsána ve zkratce historie této daně, poté je rozebrána daň z nemovitých věcí tak jak jí známe dnes a její dělení. Na konci kapitoly budou zmíněny pravomoci obcí u daně z nemovitých věcí.

3.1.1. Historie

Daň z nemovitých věcí, je jednou z nejstarších daní. Z historie víme, že už za Rané Římské republiky se vybírala daň z půdy, domů, otroků, zvířat i movitého majetku. Sazby v té době byly ale mírné (základní sazba činila 0,01%). Postupem času ovšem docházelo k navyšování této sazby, což v konečném důsledku vedlo k tomu, že se drobní rolníci začali vzdávat římského občanství a hlásili se dobrovolně do otroctví, aby unikli povinnosti platit daň. Roku 368 n. l. za vlády císaře Valense byla tato praxe zakázána, avšak v té době byla Římská říše v pokročilém stádiu úpadku.

V letech 868 a 871 byla v Anglii vybírána plošná daň z rozsahu pozemku – tzv. danegeld. Tato daň byla anglosaským králem Ethelredem prohlášena za regulérní, a byla vybírána každoročně. Později byla tato daň nahrazena daní „carucate“, která byla založena na podobném principu, ale zahrnovala pouze ornou půdu.

V anglosaském světě, a i v nynější Severní Americe se daň z majetku zakořenila, a nikdy nedošlo k podobné situaci jako ve starém Římě. Hlavním důvodem zřejmě bylo, že se daň držela v únosných mezích. Avšak nastalo i pár výjimek, např. ve městě New York City, kde regulované nájemné neumožnilo obyvatelům ani vydělat na daň z nemovitosti. Domy zůstávaly opuštěné, napospas svému osudu a začaly vznikat chudinské čtvrti jako Bronx,

Harlem a další. V prostředí, kdy měla státní správa nedostatek informací o ziscích rolníků a obchodníků, sloužila majetková daň jako přibližná náhrada daně z příjmu. Dnes už se může vybírat daň z příjmu efektivně, díky účetnictví, avšak Světová banka i dnes doporučuje daň z pozemků jako alternativu daně z příjmu pro málo rozvinuté země.

V novověku se objevil nový obraz pojetí daně z majetku, který se opírá o filozofii daně z luxusu. Příkladem může být daň z oken a daň z počtu krbů. Daň z počtu krbů byla zavedena v 17. století a předcházela dani z oken. Obě daně byly progresivní a celkem nepopulární. Během 19. století význam daně z oken upadal, byla totiž nahrazená daní z příjmu (PENÍZE, online, [19]).

3.1.2. Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí (do roku 2014 daň z nemovitostí) je obsažena v daňové soustavě České republiky od jejího vzniku, tedy od 1.1.1993. Za dobu své účinnosti byl zákon již 31krát novelizován, avšak podstata se v zásadě neměnila. Zásadní novelizace přišla v roce 2014 v důsledku rekonstrukce soukromého práva. Občanský zákoník zavedl nové názvosloví, což ovlivnilo i daňové zákony (Novotná, Koubovský, 2016). Daň z nemovitých věcí je upravena zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí a je tvořena daní z pozemků a daní ze staveb a jednotek. Výnos z daně je 100% příjmem obce, kde se nemovitost nachází, nicméně správcem daně a tedy i výběřčím daně jsou finanční úřady. Obec tedy nemá informace o tom, kdo daň zaplatil a kdo nikoliv, na druhou stranu má obec s výběrem daně nulové náklady což je pro ni výhodou. Výši daně stanovuje hlavně stát a to pomocí daňových sazeb, které nastavuje a principů zdanění nemovitých věcí obecně. Zákon ale umožňuje obcím ovlivnit výši daně na jejich katastrálním území, a to poměrně výrazně.

3.1.3 Daň z pozemků

Předmětem daně z pozemků jsou dle zákona č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí pozemky na území České republiky, které jsou zaznamenány v katastru nemovitostí. V § 2 odst. 2 téhož zákona je také definováno, co naopak předmětem daně není, a to např. pozemky zastavěné zdanitelnými stavbami; lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení; pozemky, které jsou vodní plochou s výjimkou rybníků sloužících k intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb a pozemky určené pro obranu České republiky.

Poplatníkem daně z pozemků je vlastník pozemku. Pokud se jedná o pozemek ve vlastnictví České republiky, může být poplatníkem organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní fond, státní podnik nebo jiné státní organizace, které jsou příslušné hospodařit nebo mají právo hospodařit s majetkem státu; dále může být poplatníkem také právnická osoba, která má právo užívat tento pozemek na základě výpůjčky vzniklé podle zákona upravujícího některé užívací vztahy k majetku České republiky.

Poplatníkem daně z pozemků u pronajatých pozemků je nájemce, jde-li o pozemky evidované v katastru nemovitostí zjednodušeným způsobem spravované Státním pozemkovým úřadem nebo Správou státních hmotných rezerv, nebo převedené na základě rozhodnutí o privatizaci na Ministerstvo financí.

Pozemky, které jsou od daně z pozemků osvobozeny, jsou uvedeny v §4 odst. 1 až 3 zákona o dani z nemovitých věcí. Výčet osvobozených pozemků je poměrně dlouhý, proto bude pro zjednodušení uvedeno jen pár příkladů. Osvobozeny jsou tedy pozemky ve vlastnictví České republiky; pozemky užívané diplomatickými zástupci; pozemky sloužící škole nebo školskému zařízení; veřejnému archívu; zařízení sociálních služeb; pozemky na nichž jsou zřízena veřejná a neveřejná pohřebiště; pozemky veřejně přístupných parků, prostor a sportovišť a mnoho dalších.

V § 5 je uvedeno, že základem daně u pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů je cena půdy zjištěná násobením skutečné výměry pozemku v m² průměrnou cenou půdy stanovenou na 1 m² ve vyhlášce vydané na základě zmocnění v § 17 zákona o dani z nemovitých věcí. Základem daně u pozemků hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb je cena pozemku zjištěná podle platných cenových předpisů k 1. lednu zdaňovacího období nebo součin skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. Základem daně u ostatních pozemků je skutečná výměra pozemku v m² zjištěná k 1. lednu zdaňovacího období. Sazby daně nejsou stejné pro všechny druhy pozemku a jsou vymezeny v § 6.

Tabulka č. 3.1 – Sazby daně z pozemků

Pozemky	Sazba daně	Výpočet
Orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů	0,75%	$Výměra\ v\ m^2 \times průměrná\ cena\ půdy \times 0,0075$
Trvalých travních porostů, hospodářských lesů a rybníků s intenzivním průmyslovým chovem ryb	0,25%	$Výměra\ v\ m^2 \times průměrná\ cena\ půdy \times 0,0025$
Pozemky užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro zemědělskou prvovýrobu, lesní a vodní hospodářství	1 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 1\ Kč$
Pozemky užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro průmysl, stavebnictví, dopravu, energetiku, ostatní zemědělskou výrobu a ostatní druhy podnikání	5 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 5\ Kč$
Stavebních pozemků	2 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 2\ Kč \times koeficient\ obce$
Ostatních ploch	0,20 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 0,20\ Kč$
Zastavěných ploch a nádvoří	0,20 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 0,20\ Kč$

Zdroj: Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, vlastní zpracování

U stavebních pozemků je nutno znát koeficient obce, který je taktéž uveden v § 6 odst. 4. Pro přiřazení koeficientu k jednotlivým obcím je rozhodný počet obyvatel obce podle posledního sčítání lidu.

Tabulka č. 3.2 – Základní koeficienty obce

Počet obyvatel (Název obce)	Koeficient
Do 1000 obyvatel	1,0
Nad 1000 obyvatel do 6000 obyvatel	1,4
Nad 6000 obyvatel do 10000 obyvatel	1,6
Nad 10000 obyvatel do 25000 obyvatel	2,0
Nad 25000 obyvatel do 50000 obyvatel	2,5
Nad 50000 obyvatel, ve statutárních městech a ve Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních a Poděbradech	3,5
V Praze	4,5

Zdroj: Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, vlastní zpracování

Obec má možnost pro své jednotlivé části pomocí obecně závazné vyhlášky koeficient, který je pro ni stanoven zvýšit o jednu kategorii, nebo snížit o jednu až tři kategorie podle členění koeficientů; koeficient 4,5 lze zvýšit na koeficient 5,0.

3.1.4. Daň ze staveb a jednotek

Daní ze staveb a jednotek se zabývá druhá část zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí § 7.

Nachází-li se stavby a jednotky na území České republiky, je předmětem daně zdanitelná stavba, kterou se rozumí budova podle katastrálního zákona, inženýrská stavba uvedená v příloze katastrálního zákona nebo zdanitelná jednotka. Předmětem daně není zdanitelná stavba, v níž jsou zdanitelné jednotky.

Poplatníkem daně je opět vlastník dané zdanitelné stavby popřípadě jednotky. Pokud se jedná o stavbu nebo jednotku ve vlastnictví České republiky může být poplatníkem organizační složka státu, státní fond, státní podnik apod., dále může být poplatníkem svěřenecký fond, podílový fond a další.

V § 9 je uvedeno, za jakých podmínek vzniká nárok na osvobození od daně. Případů je opět poměrně hodně, proto budou uvedeny jen některé. Od daně ze staveb a jednotek jsou osvobozeny např. zdanitelné stavby nebo zdanitelné jednotky ve vlastnictví České republiky, ve vlastnictví obce, na jejímž katastrálním území se nacházejí, ve vlastnictví jiného státu užívané diplomatickými zástupci; zdanitelné stavby veřejně přístupného památkového objektu prohlášeného za kulturní památku, který je ve vlastnictví ČR nebo je přístupný z důvodu výchovně vzdělávacích; stavby ve vlastnictví registrovaných církví a registrovaných náboženských společností; stavby sloužící školám, muzeím a galeriím, knihovnám, zdravotnickým zařízením, ústavům a mnoho dalších. V odst. 5 je uvedeno kdy může poplatník uplatnit svůj nárok na osvobození od daně, a to formou podání daňového přiznání.

Základem daně ze staveb a jednotek je podle zákona u zdanitelné stavby výměra zastavěné plochy v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období. Zastavěnou plochou stavby se v tomto případě rozumí zastavěná plocha stavby podle stavebního zákona odpovídající nadzemní části zdanitelné stavby. Základem daně u jednotek je upravená podlahová plocha, kterou je výměra podlahové plochy zdanitelné jednotky v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období vynásobená:

- koeficientem 1,22 v případě, že je zdanitelná jednotka v budově bytového domu a její součástí podíl na pozemku nebo je-li její vlastník spoluvlastníkem jiného pozemku ve spoluvlastnictví vlastníků takových zdanitelných jednotek užívaného společně s těmito jednotkami
- koeficientem 1,20 v ostatních případech.

Sazba daně u daně ze staveb a jednotek je uvedena v § 11 zákona o dani z nemovitých věcí. Sazby jsou různé a mohou se lišit podle typu stavby či jednotky, nebo podle účelu ke kterému jsou užívány. Základní sazby daně jsou uvedeny v tabulce.

Tabulka č. 3.3 – Sazby daně ze staveb a jednotek

Typy staveb a jednotek	Sazba daně (za 1 m ²)	Výpočet
Budovy obytného domu; budovy tvořící příslušenství k budově obytného domu z výměry přesahující 16 m ² zastavěné plochy	2 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 2\ Kč \times koeficient\ obce$
Budovy pro rodinnou rekreaci a budovy rodinného domu užívané pro rodinnou rekreaci;	6 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 6\ Kč \times koeficient\ 1,5^*$
stavby, které plní doplňkovou funkci k těmto budovám s výjimkou garáže	2 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 2\ Kč \times koeficient\ 1,5^*$
Garáže vystavěné odděleně od budov obytných domů	8 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 8\ Kč \times koeficient\ 1,5$
Zdanitelné stavby a jednotky užívané k <ul style="list-style-type: none"> podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě ostatním druhům podnikání 	2 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 2\ Kč \times koeficient\ 1,5$
	10 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 10\ Kč \times koeficient\ 1,5$
	10Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 10\ Kč \times koeficient\ 1,5$
Ostatní zdanitelné stavby	6 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 6\ Kč$
Ostatní zdanitelné jednotky	2 Kč	$Výměra\ v\ m^2 \times 2\ Kč \times koeficient\ obce$
* v případě, že jsou tyto budovy umístěny v národních parcích a v zónách I. chráněných krajinných oblastí násobí se koeficientem 2,0		

Zdroj: Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, vlastní zpracování

V případě, že má stavba nadzemní podlaží, tak se sazba zvyšuje za každé nadzemní podlaží o 0,75 Kč (jestliže zastavěná plocha nadzemního podlaží přesahuje dvě třetiny zastavěné plochy). Za první nadzemní podlaží se považuje každé konstrukční podlaží, které má úroveň podlahy nebo její části do 0,80 m pod nejnižším bodem přilehlého terénu, není-li v projektové dokumentaci stanoveno jinak.

3.1.5 Společná ustanovení

V třetí části zákona o dani z nemovitých věcí nalezneme společná ustanovení. V § 12 je zmíněn místní koeficient, který může obec stanovit obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovité věci na celém území obce, a to ve výši 2, 3, 4 nebo 5. Tímto koeficientem se vynásobí daň poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, zdanitelných staveb nebo zdanitelných jednotek s výjimkou orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů.

V případě staveb a jednotek se základ daně zaokrouhluje na celé m² nahoru a na celé koruny nahoru stejně tak je tomu i u daně z pozemků za jednotlivé druhy pozemků. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. Daňové přiznání je poplatník povinen podat příslušnému správci daně (tzn. příslušnému finančnímu úřadu) do 31. ledna zdaňovacího období. Pokud již podal poplatník daňové přiznání v některém předchozím zdaňovacím období nebo byla daň stanovena na některé z předchozích zdaňovacích období z moci úřední, a ve srovnání s tímto předchozím zdaňovacím obdobím nedošlo ke změně okolností rozhodných pro stanovení daně tak poplatník daňové přiznání nepodává. Poplatník není povinen podávat daňové přiznání ani v případě, že došlo k některým změnám ve srovnání s předchozím zdaňovacím obdobím, které jsou uvedeny v § 13 odst. 2. Mezi tyto změny patří změna sazeb daně, změna průměrné ceny půdy, změna koeficientu, změna místní příslušnosti, nebo pokud dojde k zániku osvobození od daně. Jakou formou se daň platí, je uvedeno v tabulce č. 3.4.

Tabulka č. 3.4 – Placení daně

Poplatníci daně	Podmínka	Termín placení daně
Poplatníci provozující zemědělskou výrobu a chov ryb	Daň > 5000 Kč	Nejpozději 31. srpna a 30. listopadu (v rovnoměrných splátkách)
Ostatní poplatníci	Daň > 5000 Kč	Nejpozději 31. května a 30. listopadu (v rovnoměrných splátkách)
Všichni poplatníci	Daň < 5000 Kč	Nejpozději do 31. května
<i>K 31. květnu lze zaplatit daň z nemovitých věcí celou i v případě, že bude vyšší než 5000 Kč</i>		

Zdroj: Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že forma placení daně není pro všechny stejná. Záleží, o jakého poplatníka daně se jedná, tzn. zda se jedná o poplatníka provozujícího zemědělskou výrobu a chov ryb nebo jiného. Obecně lze říct, že pokud je částka, která má být placena nižší než 5000 Kč mají všichni poplatníci povinnost daň zaplatit do konce května. V případě, že se jedná o částku vyšší než 5000 Kč tak mají poplatníci možnost zaplatit daň ve dvou rovnoměrných splátkách buď na konci srpna a listopadu, nebo na konci května a listopadu. Poplatníci se mohou rozhodnout, že ačkoliv je částka vyšší než 5000 Kč chtějí jí zaplatit celou najednou a to by museli provést, jak už bylo zmíněno do konce května.

3.2. Právní moc obcí u daně z nemovitých věcí

Právní moc obcí ovlivnit rozpočet se netýká pouze výdajů ale také příjmů. Nicméně, možností jak ovlivnit daňové příjmy je velmi málo. Obce mohou ovlivnit své příjmy pouze u daně z nemovitých věcí a u místních poplatků, které ale nebudou dále rozebírány. Až do roku 2008 byly právní moci obcí týkající se daně z nemovitých věcí minimální. Ke změně došlo v roce 2009, kdy obce získaly možnost zavést tzv. místní koeficient. Obce tedy mají u daně z nemovitých věcí možnost upravit výši koeficientu, stanovit místní koeficient nebo mohou nemovité věci od daně osvobodit. Rozhodnutí zda obec využije některé z výše zmíněných možností je zcela na ni respektive na jejím zastupitelstvu.

3.2.1. Rozpočet obce

Rozpočty obcí můžeme chápat jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se shromažďují příjmy, a to jak ty které získala obec díky přerozdělování v rozpočtové soustavě, tak ty které si sama vytvořila vlastní činností. Hlavní výhodou decentralizace a přenechání určitých právní moci na obci je především zlepšení alokační efektivity, ke které dochází z důvodu přizpůsobení se místním preferencím. Rozpočet slouží jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky. Jedná se tedy o nástroj, který má za úkol harmonizovat plánované příjmy a výdaje obce. Dále můžeme rozpočet chápat jako finanční plán, který by měl zajistit platební schopnost obce. Té obec dosáhne tím, že připouští pouze ty výdaje, které jsou kryty reálnými příjmy, rezervami popřípadě půjčkami. Rozpočet je v ČR sestavován na jeden kalendářní rok a bývá vypracován ve dvojím průřezu a to jako běžný a jako kapitálový. (Provazníková, 2009).

Tabulka č. 3.5 - Schéma běžných příjmu a výdajů obcí

Příjmy	Výdaje
<ol style="list-style-type: none"> 1. Daňové (59 %) <ul style="list-style-type: none"> • svěřené a sdílené daně • místní a správní daně (poplatky) 2. Nedaňové (14 %) <ul style="list-style-type: none"> • uživatelské poplatky za služby • příjmy z pronájmu majetku a příjmy od vlastních neziskových organizací • zisk z podnikání • ostatní 3. Přijaté transfery (27 %) <ul style="list-style-type: none"> • běžné dotace ze státního rozpočtu a státních fondů • od územních rozpočtů • ostatní běžné příjmy 	<ul style="list-style-type: none"> • vzdělání • bydlení • komunální služby • péče o zdraví • všeobecné veřejné služby • běžné dotace jiným rozpočtům • atd.
(Saldo přebytek)	(Saldo schodek)

Zdroj: Provazníková, Sedláčková (2009, s. 67), vlastní zpracování

V tabulce č. 3.5 je znázorněn podstatný obsah běžných příjmů a výdajů obce. Nás budou blíže zajímat příjmy obce, jejich dělení na daňové, nedaňové a přijaté transfery a jejich podíl na celkových příjmech obce. Největší položku tvoří každoročně příjmy daňové, které se na celkových příjmech podílejí z necelých 60 %. Druhou výraznou položkou jsou potom přijaté transfery tvořící více jak čtvrtinu celkových příjmu a jako poslední jsou nedaňové příjmy podílející se přibližně 14 %. Následující podkapitola bude tedy zaměřena na příjmy daňové jakožto nejdůležitější příjem pro obecní rozpočet.

3.2.2. Daňové příjmy obce

Jedním z nejdůležitějších zdrojů financování obcí jsou daňové příjmy, které tvoří asi 60 % jejich příjmu. Mezi daňové příjmy obcí řadíme daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, daň z přidané hodnoty, poplatky a daně z vybraných činností a daň z nemovitých věcí. Na výši daňových příjmů, které plynou do rozpočtu obcí, mají vliv především dva faktory. První z nich je rozpočtové určení daní a tím druhým je míra daňových pravomocí obcí.

Z následující tabulky je patrné, že největší inkaso mají obce každoročně z DPH (daně z přidané hodnoty), které tvoří v průměru necelých 40 % příjmu obce. Naopak nejmenší výnos mají obce každoročně u daně z nemovitých věcí, a to v průměru okolo 6 %. Ačkoliv je výnos u daně z nemovitých věcí nejnižší, tak jak už bylo zmíněno, jedná se o výlučný příjem obce, který má jistý a zároveň má i možnost jej ovlivnit.

Tabulka č. 3.6 - Daňové příjmy obcí

<i>Daně/Roky</i>	2011	2012	2013	2014	2015
DANĚ SDÍLENÉ					
<i>Daň z příjmu FO</i>	31,79 mld. Kč 22,4 %	32,92 mld. Kč 22,6 %	35,85 mld. Kč 22,21 %	37,23 mld. Kč 21,9 %	38,92 mld. Kč 22,2 %
<i>Daň z příjmu PO</i>	30,81 mld. Kč 21,7 %	33,18 mld. Kč 22,8 %	36,06 mld. Kč 22,3 %	39,29 mld. Kč 23,1 %	41,20 mld. Kč 23,5 %
<i>DPH</i>	58,75 mld. Kč 41,4 %	55,74 mld. Kč 38,3 %	64,15 mld. Kč 39,6 %	67,63 mld. Kč 39,7 %	68,76 mld. Kč 39,2 %
DANĚ SVĚŘENÉ					
<i>Daně a poplatky z vybraných činností</i>	11,95 mld. Kč 8,4 %	14,09 mld. Kč 9,7 %	15,93 mld. Kč 9,9 %	15,97 mld. Kč 9,4 %	16,17 mld. Kč 9,2 %
<i>Daň z nemovitých věcí</i>	8,61 mld. Kč 6,1 %	9,60 mld. Kč 6,6 %	9,74 mld. Kč 6,0 %	9,97 mld. Kč 5,9 %	10,33 mld. Kč 5,9 %
CELKEM (Daňové příjmy)	141,91 mld. Kč 100 %	145,53 mld. Kč 100 %	161,73 mld. Kč 100 %	170,09 mld. Kč 100%	175,38 mld. Kč 100%

Zdroj: Vlastní zpracování podle Návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015

Z tabulky výše je také zřejmé, že od roku 2011 výnosy z daní, ať už svěřených nebo sdílených stále rostou. Ke změnám ovšem dochází v rozložení neboli v podílech dílčích daní na celkových daňových příjmech. Například v roce 2011 se daň z nemovitých věcí podílela na daňových příjmech 6,1 % a daně a poplatky z vybraných činností 8,4 %, v roce 2015 už se daň z nemovitých věcí podílela pouze 5,9 % a daně a poplatky z vybraných činností více než 9 %. Ačkoliv se mění podíly daní na celkových daňových příjmech tak výnosy z daní mají stále stoupající charakter což je to hlavní.

3.2.3 Obecně závazné vyhlášky

Obce mají možnost vydávat ve své samostatné působnosti vlastní právní předpisy, které se nazývají obecně závazné vyhlášky (také „OZV“) jejichž působnost je omezena územím obce. V Ústavě ČR v čl. 104 odst. 3 je stanovena pravomoc obce k vydávání obecně závazných vyhlášek. OZV, které obec vydá, nesmí být v rozporu se zákonem a s Listinou základních práv a svobod. Oprávnění obcí k vydávání obecně závazných vyhlášek je blíže specifikováno v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích ve znění pozdějších předpisů a to zejména v § 10. Pravomoc vydávat obecně závazné vyhlášky je vyhrazena zastupitelstvu obce, které se musí při procesu vydávání řídit určitým postupem. Jako první krok nastává příprava a schvalování. V této fázi je podrobný rozbor problematiky, kterou má OZV upravovat, dále zdůvodnění proč je změna potřeba a v neposlední řadě také jaký bude dopad této změny na rozpočet obce.

Druhým krokem je publikace neboli zveřejňování. Jedná se o rozhodující formální podmínku platnosti dané OZV, bez níž by nebylo možné OZV aplikovat. Zveřejnění probíhá vyvěšením na úřední desce obecního úřadu po dobu minimálně 15 dnů. Prvním dnem zveřejnění může být nejdříve den, kdy byla OZV schválena příslušným orgánem obce. Po 15ti dnech od vyvěšení na úřední desce se právní předpis obce stává platným. Obvykle po platnosti nastává účinnost OZV, což je stav kdy z daného právního předpisu vyplývají pro příslušné osoby oprávnění a povinnosti. Poslední fází je zánik platnosti/účinnosti dané OZV nebo její změna. Obecně závaznou vyhlášku může zastupitelstvo změnit nebo zrušit pouze jinou obecně závaznou vyhláškou (MINISTERSTVO VNITRA, online, [28]).

Vzhledem k dani z nemovitých věcí, obce využívají obecně závazné vyhlášky především k úpravě koeficientů nebo k úplnému či částečnému osvobození nemovitých věcí od daně. Možnosti osvobození od daně jsou tři a to:

Osvobození zemědělských pozemků dle § 4 odst. 1 písm. v) tedy pozemků členěných podle druhu na ornou půdu, chmelnice, vinice, ovocné sady a trvalé travní porosty.

Osvobození pozemků a zdanitelných staveb ve zvýhodněných průmyslových zónách na dobu nejdéle 5 let a to buď zcela, nebo pouze částečně. Podmínkou zde je, že se musí jednat o pozemky a zdanitelné stavby ve vládou schválené zvýhodněné průmyslové zóně podle zákona upravujícího investiční pobídky pořizované pro účely realizace investiční akce, pro kterou bylo vydáno rozhodnutí o příslibu investiční pobídky ve formě osvobození od daně z nemovitých věcí.

Osvobození pozemků, zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek od daně z nemovitých věcí v případě živelních pohrom. Dle § 17a odst. 1 a 2 zákona o dani z nemovitých věcí má obec možnost osvobodit nemovité věci tj. pozemky, zdanitelné stavby nebo zdanitelné jednotky, které byly dotčeny živelnou pohromou a to až na dobu 5ti let. Nemovité věci může obec osvobodit buď částečně, nebo úplně, a v obou případech musí být určení pozemků, zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek jednoznačné. Obec může nemovité věci od daně osvobodit také za již uplynulé zdaňovací období. Díky tomuto zákonnému zmocnění mají obce možnost přihlédnout k místním podmínkám a snížit tak daňové zatížení u osob, jejichž majetek byl zasažen živelnou pohromou. Pokud obec využije možnosti vydat OZV, musí to udělat tak aby nabyla účinnosti nejpozději 31. března následujícího roku po zdaňovacím období, ve kterém došlo k živelné pohromě (MINISTERSTVO VNITRA, online, [28]). V případě, že se obec rozhodne využít některé z výše uvedených zmocnění k vydání obecně závazné vyhlášky, tak daná OZV musí nabýt platnosti nejpozději do 1. října předchozího zdaňovacího období a účinnosti do 1. ledna následujícího zdaňovacího období.

Výjimka nastává pouze u obecně závazných vyhlášek, které byly vydané podle § 17a zákona o dani z nemovitých věcí viz výše. Obec je též povinna takovou skutečnost oznámit nejpozději do pěti dnů od nabytí platnosti příslušnému správci daně. Pokud tuto povinnost nesplní, může jí být dle § 247a daňového řádu uložena pokuta ve výši až 500 000 Kč. Dále mají obce dle ustanovení § 12 odst. 6 zákona o obcích povinnost zaslat OZV Ministerstvu vnitra neprodleně po dni jejího vyvěšení na úřední desce obecního úřadu a to prostřednictvím datové schránky (MINISTERSTVO VNITRA, online, [28]).

3.3.3. Koeficient k dani z nemovitých věcí

Jak bylo uvedeno výše, obce mají od roku 2009 možnost zavést místní koeficient a to pomocí obecně závazné vyhlášky. Do tohoto roku neměli obce u daně z pozemků žádnou pravomoc a u daně ze staveb mohli pouze lehce upravit daňovou sazbu. Změna daňové sazby probíhala pomocí dvou koeficientů, které přetrvaly i dodnes. Jedná se o tzv. korekční koeficient a koeficient 1,5 (Sedmíhradská, 2015). V případě prvního koeficientu tedy korekčního koeficientu může být upravena sazba daně z některých staveb a stavebních pozemků. Tento koeficient je spojen s počtem obyvatel jednotlivých obcí (podle posledního sčítání lidu) díky kterému je poté obci přiřazen příslušný koeficient. Obec má možnost tento koeficient snížit a to až o tři kategorie, nebo může koeficient zvýšit ovšem v tomto případě pouze o jednu

kategorii. U tohoto typu koeficientu se může obec také rozhodnout, že bude odlišný v jednotlivých částech obce, například mohou být koeficienty odlišné v centru a v okrajové části. Výhodou tohoto koeficientu je, že umožňuje obci individuální přístup k jejím různým částem.

Jako druhý byl uveden koeficient 1,5, který je využíván pro zvýšení sazby daně u staveb pro individuální rekreaci, garáží a staveb a jednotek užívaných pro podnikatelskou činnost. Na rozdíl od korekčního koeficientu je tento koeficient v celé obci jednotný, ale obec se může rozhodnout, pro které z deseti typů staveb a jednotek ho stanoví. U malých obcí do tisíce obyvatel, které se rozhodnou uplatnit nějaký koeficient je to obvykle tento. Nejčastěji je koeficient 1,5 uplatněn na rekreační objekty.

Jako poslední byl zmíněný místní koeficient, který je nejmladší. Tento koeficient může nabývat hodnot 2, 3, 4 a 5 a slouží k úpravě sazby daně s výjimkou určitých druhů pozemků, mezi které patří orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a pozemky trvalých travních porostů. Místní koeficient je stanoven pro celou obec ve stejné výši stejně tak je jednotný pro všechny typy nemovitostí. Díky místnímu koeficientu obcím výrazně stoupla šance zvýšit si daňový výnos na rozdíl od zbývajících dvou, které tak efektivní nejsou. Všechny výše zmíněné koeficienty jsou využívány při výpočtu daně z nemovitých věcí (Sedmihradská, 2015).

Každý z uvedených koeficientů má trochu jiné vlastnosti a jinak se užívá. V následující tabulce proto budou ještě jednou vypsány všechny tři zmíněné koeficienty, a k nim budou přiřazeny stavby a jednotky, na které je lze využít.

Tabulka č. 3.7 - Možnosti využití koeficientů

	POZEMKY / STAVBY a JEDNOTKY
KOREKČNÍ KOEFIČIENT	Stavební pozemky; budova obytného domu/jednotka pro bydlení (byt); ostatní jednotka
KOEFIČIENT 1,5	Budova pro rodinnou rekreaci; budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci; oddělená garáž/jednotka využívaná jako garáž; stavba/jednotka pro zemědělskou prvovýrobu apod.; stavba/jednotka pro podnikání v průmyslu, stavebnictví apod.; stavba/jednotka pro ostatní druhy podnikání
MÍSTNÍ KOEFIČIENT	Hospodářský les; rybník s chovem ryb; zastavěná plocha a nádvoří; stavební pozemek; ostatní plocha; zpevněná plocha pro zemědělskou prvovýrobu apod.; zpevněná plocha pro další druhy podnikání; budova obytného domu/jednotka pro bydlení (byt); příslušenství k budově obytného domu/bytu nad 16 m ² ; budova pro rodinnou rekreaci; budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci; oddělená garáž/jednotka využívaná jako garáž; stavba/jednotka pro zemědělskou prvovýrobu apod.; stavba/jednotka pro podnikání v průmyslu, stavebnictví apod.; stavba/jednotka pro ostatní druhy podnikání; ostatní zdanitelná stavba; ostatní jednotka

Zdroj: Sedmihradská, 2015, vlastní zpracování

Pro obec má největší vliv nejmladší koeficient tedy koeficient místní. Jak už víme, koeficient je zaveden od roku 2009, a obce se můžou samy rozhodnout, zda ho využijí nebo nikoliv. Vlivem místního koeficientu na příjmy obcí se bude blíže zabývat následující kapitola.

4. ZHODNOCENÍ ROLE DANĚ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ V LETECH 2011-2015

Tato kapitola bude zaměřena na to, jakou roli hraje daň z nemovitých věcí v rozpočtech obcí a dále na vliv místního koeficientu na rozpočet obcí.

4.1. Výnos daní z nemovitých věcí v rozpočtech obcí v letech 2011-2015

V této části práce bude popsán vývoj inkasa daně z nemovitých věcí v rozpočtech obcí v letech 2011-2015. Již dříve bylo zmíněno, že daň z nemovitých věcí není zvlášť výraznou položkou daňových příjmů obce. Na druhou stranu, i když se nejedná o výraznou položku, jedná se o příjem, který je jistý a poměrně stabilní. Výnos daně z nemovitých věcí může obec ovlivnit pomocí koeficientů, a to především pomocí místního koeficientu. Při zavedení koeficientu obci vznikají minimální náklady, což ještě zvyšuje účinnost daného opatření. Náklady, které obec má při zavedení koeficientů jsou spíše politické. Ve srovnání s evropskými zeměmi, je výnos daně z nemovitých věcí v České republice poměrně nízký. To je zapříčiněno také tím, že v České republice se daň neplatí podle hodnoty nemovitosti, tj. její tržní ceny, ale podle fyzických parametrů a účelu, ke kterému slouží (DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY, online, [14]).

Následující tabulka zobrazuje, jak velkou roli hraje daň z nemovitých věcí v rozpočtech obcí. Dále také jaký podíl má daň z nemovitých věcí na daních svěřených.

Tabulka č. 4.1 - Výnos daně z nemovitých věcí v rozpočtech obcí

	2011	2012	2013	2014	2015
Celkové příjmy obcí (v mld. Kč)	274,11	246,64	261,09	279,14	287,69
Daňové příjmy obcí (v mld. Kč)	141,91	145,53	161,73	170,09	175,38
Z toho daně svěřené (v mld. Kč)	20,56	23,69	25,67	25,94	26,50
Daň z nemovitých věcí (v mld. Kč)	8,61	9,60	9,74	9,97	10,33
Podíl DzNV na celkových příjmech obcí (v %)	3,1	3,9	3,7	3,6	3,6
Podíl DzNV na daňových příjmech obcí (v %)	6,1	6,6	6,0	5,9	5,9
Podíl DzNV na daních svěřených (v %)	41,88	40,52	37,94	38,43	38,98

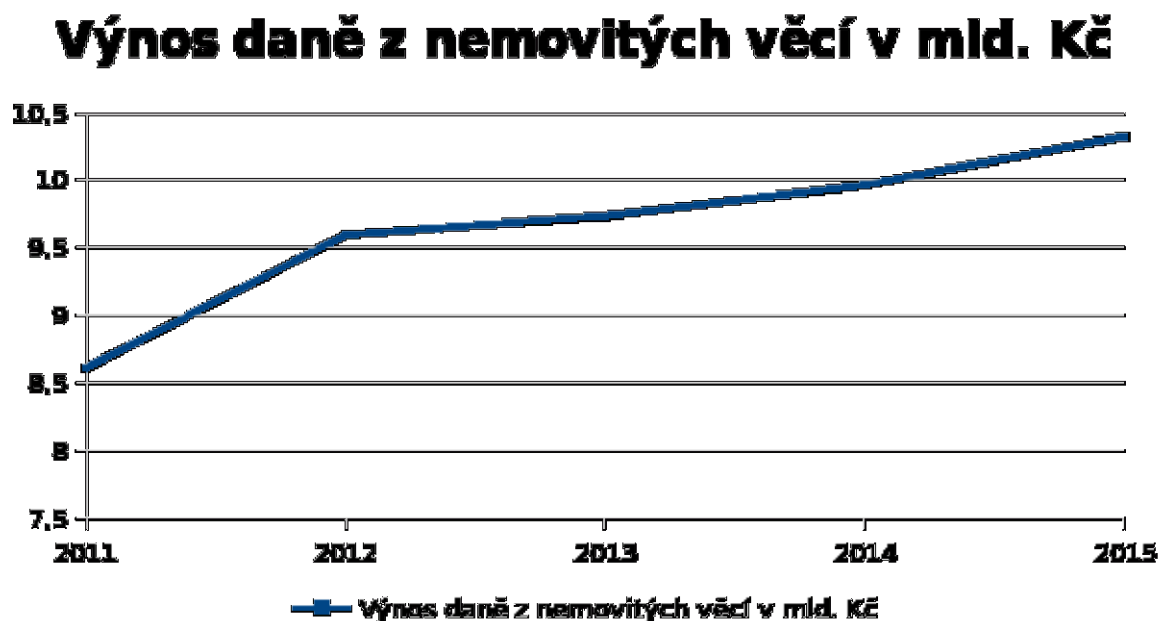
Zdroj: Vlastní zpracování podle Státního závěrečného účtu ČR za rok 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015

Z uvedené tabulky je patrné, že výnos daně z nemovitých věcí není zvlášť vysoký, a na celkových příjmech obcí se ve sledovaném období podílel v průměru z 3,6 %. Účast daně na celkových příjmech obcí se od roku 2011 zvýšil a to o 0,5 %, tedy z 3,1 % na 3,6 %, kterých bylo dosaženo v roce 2015. Největší rozdíl v podílech na celkových příjmech obcí můžeme pozorovat v roce 2012, kdy se podíl zvýšil o 0,8 %. Hlavní příčinou této změny byla novelizace zákona o dani z nemovitých věcí, kterou došlo k navýšení určitých daňových sazeb. Ačkoliv v tomto roce došlo k navýšení výnosu daně z nemovitých věcí, a zvýšil se i podíl na celkových příjmech obcí, tak se oproti roku 2011 celkové příjmy obcí naopak snížily a to o 27,47 mld. Kč. Důvodem snížení celkových příjmů byla novelizace zákona o DPH, kterou byl upraven podíl obcí na hrubém výnosu z DPH a to z 21,4 % na 19,93 % (Státní závěrečný účet 2012). Dále byly nižší příjmy ovlivněny také přijatými transfery, které oproti roku 2011 klesly o 31,34 mld. Kč.

V tabulce č 4.1. je také uveden podíl DzNV na daních svěřených. Jak bylo uvedeno již dříve, daň z nemovitých věcí se řadí mezi daně svěřené, a to ještě spolu s daněmi a poplatky z vybraných činností. Daně a poplatky z vybraných činností se dále dělí do několika skupin a to poplatky a odvody v oblasti životního prostředí; místní poplatky; daně a poplatky z vybraných činností a služeb; ostatní odvody z vybraných činností a služeb; správní poplatky. Obecně lze říct, že na daních svěřených se více podílejí daně a poplatky z vybraných činností, nicméně DzNV se na svěřených daních každoročně podílí průměrně 40 %.

Ačkoliv příjmy z DzNV se v celém sledovaném období každoročně zvyšují a od roku 2011 do roku 2015 se zvýšily o 1,72 mld. Kč tak podíl daně na daních svěřených od roku 2011-2015 klesl o 2,9 %. V roce 2011 byl podíl DzNV na daních svěřených 41,88 % a v roce 2015 byl podíl 38,98 %. Největší pokles však byl zřetelný v roce 2013, kdy byl podíl DzNV oproti roku 2011 o 3,94 % nižší. Tyto změny lze vysvětlit tak, že daně a poplatky mají od roku 2011-2013 několikanásobně větší meziroční nárůst, a proto je také jejich podíl vyšší. Od roku 2013 již začal být meziroční růst daní a poplatků o poznání nižší a tím pádem podíl DzNV na daních svěřených opět začal růst. Tyto meziroční změny v příjmech jsou ovlivněny mnoha faktory, jedním z faktorů pak mohou být například různé novelizace zákona. Z důvodu obsáhlosti se tímto práce dále nebude zabývat.

Obr. 4.1 – Výnos daně z nemovitých věcí v mld. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování podle Státního závěrečného účtu ČR za rok 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015

Z obrázku 4.1 je zřejmé, že výnos daně z nemovitých věcí měl v letech 2011-2015 každoročně stoupající tendenci. Největší nárůst můžeme vidět v roce 2012, kdy se oproti roku 2011 daň zvýšila o přibližně 10,3 %. Tento nárůst byl způsoben novelou zákona o dani z nemovitých věcí, která určila některé speciální sazby pro určité typy pozemků. Změna se týkala především zpevněných ploch používaných k podnikání, tedy pozemků evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku „ostatní plocha“ nebo „zastavěná plocha a nádvoří“ jejichž povrch je zpevněn tzv. plošnou stavbou. Plošnou stavbou rozumíme stavbu bez svislé nosné konstrukce, což je například vyasfaltované nádvoří. Novela zde zásadním způsobem zvýšila daňovou sazbu a to z 20 hal/m² na 5 Kč/m². V případě pozemků užívaných k zemědělskému podnikání je speciální sazba 1 Kč/m², a v případě pozemků užívaných k nezemědělskému podnikání 5 Kč/m² (BĚHOUNEK, online, [11]). V dalších letech již nebyl nárůst tak rapidní, ale každoročně se zvyšuje. V roce 2013 vzrostla daň oproti předešlému roku o 1,4 %, což činilo 0,14 mld. Kč. V roce následujícím byl výnos daně o 2,3 % vyšší, tedy o 0,23 mld. Kč a v roce 2015 byl výnos už dokonce o 3,5 % vyšší, než v roce 2014 tzn., že inkaso daně bylo vyšší o 0,36 mld. Kč. Výnos daně z nemovitých věcí se tudíž od roku 2011

do roku 2015 zvedl celkem o 1,72 mld. Kč.

4.2. Uplatnění místního koeficientu

Pokud se zastupitelstvo obce rozhodne pro uplatnění místního koeficientu, znamená to, že daň z nemovitých věcí se zvýší pro všechny poplatníky, kromě vlastníků zemědělské půdy. Ovlivní to tedy i rezidenty obce což jsou potencionální voliči, kteří v podstatě rozhodují o tom, kdo bude v zastupitelstvu v dalším období.

Právě díky tomuto zastupitelstvo dobře zvažuje, zda místní koeficient zavést či nikoliv. V roce 2009, kdy bylo poprvé možné mít nějaký místní koeficient, jej zavedlo pouze 389 obcí z celkového počtu 6249 obcí. V roce 2010 se dokonce počet obcí snížil, a to o 105 obcí. Snížení obcí užívajících místní koeficient bylo způsobeno novelou zákona č. 362/2009 Sb., kterou se zvýšily téměř všechny sazby na dvojnásobek. Větší nárůst obcí se zavedeným místním koeficientem byl v roce 2013, kdy se podíl obcí užívajících místní koeficient zvedl přibližně o 18 % oproti roku 2012, kdy využívalo koeficient 404 obcí (Sedmíhradská, 2015).

4.2.1 Využívání místního koeficientu dle krajů

Nyní se podíváme na to, jak se využívá místní koeficient v různých krajích České republiky. Kraje jsou v tabulce řazeny podle toho, kolik obcí se v daném kraji nachází, a není zde počítáno s hlavním městem Prahou.

Tabulka č. 4.2 – Obce se zavedeným místním koeficientem v krajích ČR k 1.1.2014

	V kraji				V ČR
	Počet obcí	Obce se zavedeným m.k.	Obce bez zavedeného m.k.	Podíl obcí se zavedeným m.k. (%)	Podíl obcí se zavedeným m.k. (%)
Středočeský kraj	1145	171	974	14,93	32,95
Kraj Vysočina	704	20	684	2,84	3,85
Jihomoravský kraj	673	34	633	5,05	6,55
Jihočeský kraj	623	32	591	5,14	6,17
Plzeňský kraj	501	21	480	4,19	4,05
Pardubický kraj	451	18	433	3,99	3,47
Královéhradecký kraj	448	31	417	6,92	5,97
Olomoucký kraj	399	16	383	4,01	3,08
Ústecký kraj	354	58	296	16,38	11,18
Zlínský kraj	307	13	294	4,23	2,50
Moravskoslezský kraj	300	41	259	13,67	7,90
Liberecký kraj	215	31	185	14,42	5,97
Karlovarský kraj	132	33	99	25	6,36
CELKEM	6252	519	5733	8,30	100

Zdroj: FINANČNÍ SPRÁVA, [16], vlastní zpracování

Z tabulky je jasné, že místní koeficient je nejvíce využíván ve Středočeském kraji, kde jej má zavedeno 171 obcí z celkového počtu 1145 ve Středočeském kraji. Podíl obcí se zavedeným místním koeficientem v kraji je 14,93 %. V rámci všech obcí celé ČR, které mají místní koeficient zaveden, to činí 32,95 %, to znamená, že obce v kraji Středočeském jsou nad

průměrem. Průměrně má totiž místní koeficient zavedeno 8,30 % obcí v každém kraji ČR, což odpovídá počtu 43,08 obcí v kraji. V kraji Středočeském je v tom případě o přibližně 128 víc. Druhý v pořadí je podle podílové účasti kraj Ústecký s 11,18 % obcí se zavedeným místním koeficientem, ke všem obcím ČR se zavedeným místním koeficientem. V kraji se nachází celkem 354 obcí, tedy přibližně 3,5krát méně obcí než je v kraji Středočeském. Z těchto 354 obcí má zavedeno místní koeficient 58 obcí, což činí 16,38 %. Počet obcí kraje Ústeckého stejně jako počet obcí kraje Středočeském je nad průměrem, a to o 2,88 %, což odpovídá přibližně 15 obcím. S podílem necelých 8 % se na třetím místě umístil kraj Moravskoslezský, kde využívá místní koeficient 41 obcí z celkového počtu 300 obcí v kraji. Počet obcí v kraji už není nadprůměrný, jako tomu bylo u obcí v předchozích 2 krajích, ale můžeme říct, že je v průměru.

Obce ve všech 10 zbývajících krajích jsou pod průměrem, vzhledem k průměrnému počtu obcí v krajích ČR. Kraje, jež využívají místní koeficient nejméně, jsou kraje Olomoucký a Zlínský. Ve Zlínském kraji má zavedeno koeficient pouze 13 obcí z 307, což odpovídá 4,23 %. Jak již bylo řečeno, počet obcí v tomto kraji je podprůměrný, nachází se v něm o 30 obcí méně, než je průměrný počet obcí v krajích ČR. V procentuálním vyjádření se jedná o 5,8 % méně obcí. V kraji Olomouckém má místní koeficient zavedeno 16 obcí z celkového počtu 399 obcí, tedy 4,01 % obcí. Podíl obcí v kraji se zavedeným místním koeficientem je zde ještě nižší než v kraji Ústeckém, ovšem v porovnání s průměrem je v kraji Olomouckém jen o 27 obcí méně.

Nakonec stojí za zmínku ještě kraj Karlovarský, který ačkoliv se taky nachází pod průměrem vzhledem k počtu obcí v krajích ČR, tak má největší podíl obcí se zavedeným místním koeficientem. Celkem se jedná o 33 obcí z celkového počtu 132 obcí v kraji, tedy o celou $\frac{1}{4}$ obcí, která má koeficient zavedeno. Takového podílu není v žádném z ostatních krajů dosaženo.

V následující tabulce je uvedeno, jaký koeficient si obce v jednotlivých krajích nejčastěji vybírají a dále procentuální vyjádření využívání místních koeficientů v různé výši v jednotlivých krajích ČR k 1.1.2014.

Tabulka č. 4.3 - Využívání koeficientů v krajích dle jejich výše k 1.1.2014

	m.k. 2	%	m.k. 3	%	m.k. 4	%	m.k. 5	%
Středočeský kraj	135	78,95	27	15,79	6	3,51	3	1,75
Kraj Vysočina	16	80	2	10	-	0	2	10
Jihomoravský kraj	29	85,30	3	8,82	2	5,88	-	0
Jihočeský kraj	27	84,38	3	9,38	1	3,12	1	3,12
Plzeňský kraj	20	95,24	1	4,76	-	0	-	0
Pardubický kraj	16	88,88	1	5,56	-	0	1	5,56
Královéhradecký kraj	29	93,55	2	6,45	-	0	-	0
Olomoucký kraj	15	93,75	-	0	-	0	1	6,25
Ústecký kraj	52	89,66	5	8,62	-	0	1	1,72
Zlínský kraj	12	92,31	1	7,69	-	0	-	0
Moravskoslezský kraj	29	70,74	6	14,63	-	0	6	14,63
Liberecký kraj	29	93,55	2	6,45	-	0	-	0
Karlovarský kraj	30	90,91	1	3,03	-	0	2	6,06
CELKEM	439	-	54	-	9	-	17	-
Vyjádření v %	84,59	-	10,4	-	1,73	-	3,28	-

Zdroj: FINANČNÍ SPRÁVA, [16], vlastní zpracování

Pokud už se obce rozhodnou pro zavedení místního koeficient, potom je nejvíce využíván místní koeficient ve výši 2, tudíž nejnižší možný. Celkem tento koeficient využívá 439 obcí, což činí 84,59 % z celkového počtu obcí se zavedeným místním koeficientem.

O 385 obcí méně, tedy 54 obcí využívá místní koeficient ve výši 3. Vůbec nejméně je využíván koeficient ve výši 4, který se uplatňuje pouze z 1,73 %, což odpovídá celkem 9 obcím. Koeficient 5, tedy nejvyšší možný je zaveden v 3,28 % obcí, celkem tedy v 17 obcích. V tabulce je dále uvedeno procentuální vyjádření využívání jednotlivých místních koeficientů (ve výši 2,3,4 a 5) ve všech 13 uvedených krajích ČR.

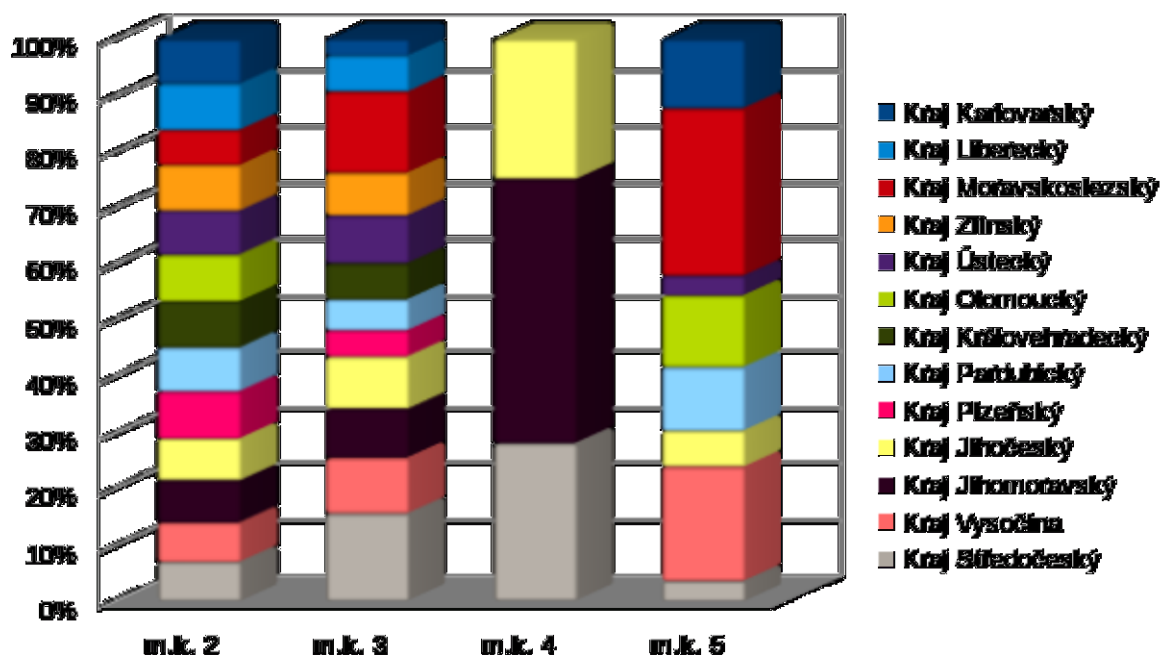
Místní koeficient ve výši 2 je k 1.1.2014 využíván ve všech krajích ČR avšak, v každém kraji zaujímá jiné postavení. Nejvyužívanější je tento koeficient v kraji Plzeňském, kde ho využívá 95,24 % z obcí, které mají zavedený místní koeficient. Dále je také velmi využíván v kraji Olomouckém, kde se pro něj rozhodlo 93,74 % obcí z kraje. Nejméně je místní koeficient ve výši 2 uplatňován v kraji Moravskoslezském kde ho využívá jen 70,74 % obcí.

Místní koeficient ve výši 3, který je několikanásobně méně využíván oproti koeficientu číslo 2, mají kromě kraje Olomouckého k 1.1.2014 zavedeny všechny kraje ČR. Koeficient v této výši nejvíce uplatňují v kraji Středočeském a Moravskoslezském. V kraji Středočeském daný koeficient uplatňuje 15,79 % a v kraji Moravskoslezském 14,63 % obcí. Nejméně je místní koeficient ve výši 3 využíván v kraji Karlovarském.

Obecně nejméně využíváný je koeficient ve výši 4. Jak již bylo řečeno pro tento koeficient se k 1.1.2014 rozhodlo pouze 9 obcí z celé České republiky. Tyto obce se nacházely v krajích Středočeském, Jihomoravském a Jihočeském. Ostatní obce v jednotlivých krajích ČR se rozhodly místní koeficient ve výši 4 nevyužívat. Největší postavení má v tomto případě kraj Jihomoravský, kde je koeficient ve výši 4 využíván v 5,88 %.

Jako poslední zbývá místní koeficient ve výši 5. Kromě krajů Jihomoravského, Plzeňského, Královéhradeckého, Zlínského a Libereckého, je nejvyšší možný místní koeficient využíván ve všech ostatních krajích. Nejvíce je tento koeficient využíván v kraji Moravskoslezském, kde se pro něj v daném roce rozhodlo 14,63 % obcí. Dále je také využíván větší měrou v kraji Vysočina, kde jej má zavedeno 10 % obcí. Nejméně obcí se zavedeným místním koeficientem ve výši 5 se nachází v kraji Středočeském a doslova se jedná pouze o 1,75 % obcí z daného kraje.

Obrázek č. 4.2. - Míra využívání jednotlivých m.k. v krajích k 1.1.2014

Zdroj: FINANČNÍ SPRÁVA, [16], vlastní zpracování

Na obrázku č. 4.2 lze vidět podílové uspořádání krajů ČR na jednotlivých místních koeficientech (2,3,4 a 5). Jako první je zde místní koeficient ve výši 2. Tento koeficient je využíván obcemi ve všech krajích České republiky. Podílové rozložení v jednotlivých krajích ČR na místním koeficientu 2 je dalo by se říct rovnoměrné. Kraj Středočeský se podílí částí 6,94 %; kraj Vysočina částí 7,03 %; kraj Jihomoravský částí 7,50 %; kraj Jihočeský částí 7,42 %; kraj Plzeňský částí 8,37 %; kraj Pardubický částí 7,82 %; kraj Královéhradecký částí 8,23 %; kraj Olomoucký částí 8,24 %; kraj Ústecký částí 7,88 %; kraj Zlínský částí 8,12 %; kraj Moravskoslezský částí 6,22 %; kraj Liberecký částí 8,24 % a jako poslední kraj Karlovarský, který se na místním koeficientu ve výši 2 podílí ze 7,99 %.

U místního koeficientu ve výši 3, už podílové rozložení krajů není tak vyrovnané. Z obrázku je také vidět, že kromě kraje Olomouckého je koeficient využíván opět v obcích všech krajů ČR. Jako první je zmíněn kraj Středočeský, jehož podíl na místním koeficientu ve výši 3 je 15,61 % což je zároveň podíl nejvyšší. Kraj Vysočina se podílí na koeficientu ve výši 3 z 9,88 %; kraj Jihomoravský z 8,72 %; kraj Jihočeský z 9,27 %; kraj Plzeňský zde má druhý nejnižší podíl a to 4,70 % na rozdíl od podílu na místním koeficientu 2, který je v tomto kraji nejvyšší; kraj Pardubický se podílí z 5,51 %; kraj Královéhradecký z 6,37 %; kraj Ústecký z 8,52 %; kraj Zlínský 7,60 %; kraj Moravskoslezský zde má druhý nejvyšší podíl po kraji Středočeském a to 14,46 %; kraj Liberecký 6,37 % a kraj Karlovarský, který se na koeficientu ve výši 3 podílí pouze z 2,99 %.

Jak bylo zmíněno dříve, místní koeficient ve výši 4 je nejméně využíváný. Pro místní koeficient ve výši 4 se rozhodly pouze obce v kraji Středočeském, Jihomoravském a Jihočeském. Z obrázku č. 4.2 je patrné, že největší podíl má kraj Jihomoravský, jež zaujímá 47 %, tedy necelou polovinu. Kraj Středočeský má část 28,06 % a poslední kraj Jihočeský, jehož část je 24,94 %.

Nakonec místní koeficient v nejvyšší možné výši, který má zvoleno 17 obcí z 8 krajů ČR. Obce ve zbylých 5 krajích koeficient v nejvyšší možné výši nemají zavedený. Největší podíl má kraj Moravskoslezský, kde využívá koeficient ve výši 5 šest obcí, což tvoří podíl 29,80 %. Druhý je kraj Vysočina, který se podílí z 20,37 % a dále kraje Olomoucký 12,74 %, Karlovarský 12,34 %, Pardubický 11,33 %, Jihočeský 6,36 %, Středočeský 3,56 % a na závěr kraj Ústecký s podílem 3,5 %.

4.3 Změny místního koeficientu ve sledovaném období

V této části budou rozebrány změny místního koeficientu v roce 2014. Bude uvedeno, které z obcí se rozhodly si v uvedeném roce nově zvolit a využívat místní koeficient. Dále budou uvedeny obce, které se naopak rozhodly, že si pro tento rok místní koeficient zruší a nakonec kolik obcí koeficient pouze zvýšilo nebo snížilo na jinou hodnotu.

4.3.1 Obce s nově zavedeným místním koeficientem v roce 2014

V roce 2014 si nově zavedlo místní koeficient 24 obcí z celého území České republiky. Obcí, které si nově zvolily místní koeficient, a to ve výši 2 byla většina. Ze zmiňovaných 24 obcí si koeficient v nejnižší možné výši zavedlo 20 obcí. Další 4 obce se rozhodly pro využívání místního koeficientu ve výši 3.

Nejvíce obcí s nově využívajícím místním koeficientem přibýlo ve Středočeském kraji. Jednalo se o 10 obcí a to Dvory, Jizerní Vtelno, Kralupy nad Vltavou, Křížkový Újezd, Lety, Neuměřice, Řisuty, Sluštice, Velké Lečice a Zdiby. Obce Lety a Zdiby se rozhodly pro místní koeficient ve výši 3, zbylé obce začaly využívat místní koeficient ve výši 2. V kraji Ústeckém přibýly obce 3, z nichž se všechny rozhodly pro užívání koeficientu ve výši 2. Zde se jednalo o obce Janov, Jánská a Veltěže. Další 2 obce, které se rozhodly pro zavedení místního koeficientu, se nachází v Královéhradeckém kraji a jsou jimi obce Chomutice a Nový Hrádek. Obě dvě z uvedených obcí si určily místní koeficient ve výši 2. Obce Abertamy a Těšovice, které se nacházejí v Karlovarském kraji, také nově přibýly mezi obce využívající místní koeficient. Obec Těšovice se rozhodla pro výši místního koeficientu 2, zatímco obec Abertamy se rozhodla pro místní koeficient ve výši 3. Další dvě obce se nachází na území kraje Jihočeského a jedná se o obce Dobrá Voda u Českých Budějovic, která využívá místní koeficient ve výši 3 a obec Pištín, která se rozhodla pro koeficient ve výši 2. V kraji Jihomoravském se také nacházejí dvě obce, které začaly využívat místní koeficient, a to v nejnižší možné výši, jedná se o Ivanovice na Hané a Mokrá-Horáková. V kraji Plzeňském přibýla obce Nemanice, v kraji Vysočina obec Staré Bříště a v kraji Libereckém obec Blatce. Všechny tři naposledy uvedené obce zavedly v roce 2014 místní koeficient ve výši 2.

4.3.2. Obce se zrušeným místním koeficientem v roce 2014

Oproti roku 2013 v roce 2014 také několik obcí ubylo. Konkrétně se jednalo o 13 obcí, z nichž většina se nacházela na území kraje Ústeckého. Obce Bitozeves, Deštnice, Libočany, Podbořanský Rohatec, Staňkovice, Velemyšleves, Žiželice a Zatec z Ústeckého kraje zrušily

místní koeficient, který měly stanovený ve výši 2. Dále z tohoto kraje přestaly užívat místní koeficient dvě obce, a to obec Blažim a Lišany, které do té doby využívaly místní koeficient ve výši 3. Dále zrušily místní koeficient obce Potštejn z kraje Královéhradeckého, Syrovice z kraje Jihomoravského a obec Valašská Polanka z kraje Zlínského. Poslední z uvedených obcí jako jediná měla koeficient, který zrušila ve výši 3. Ostatní dvě obce do té doby využívaly koeficient ve výši 2.

4.3.3 Obce se změněným místním koeficientem v roce 2014

V roce 2014 byly změněny koeficienty u čtyř obcí. Jednalo se o obce Káraný, Mnichovice, Srubec a Sulice. V obci Káraný, Mnichovice a Sulice se místní koeficient zvýšil, naproti tomu v obci Srubec byl místní koeficient snížen. Všechny vyjmenované obce, ve kterých se místní koeficient zvýšil, patří do Středočeského kraje. Obec Srubec, která se rozhodla koeficient snížit, patří do kraje Jihočeského. V následující tabulce je popsán vliv změny koeficientu na příjmy z daně z nemovitých věcí těchto obcí. Také je v tabulce uvedeno, jakou částí se podílí daň z nemovitých věcí na celkových příjmech obcí, jak v roce 2013 před změnou koeficientu, tak v roce 2014 po změně.

Tabulka č. 4.4. - Příjmy vybraných obcí v letech 2013 a 2014

	KÁRANÝ	MNICHOVICE	SRUBEC	SULICE
m.k. 2013	2	2	3	2
Celkové příjmy obce v roce 2013 (mil. Kč)	10,29	65,98	22,57	18,89
DzNV v roce 2013 (mil. Kč)	1,69	2,93	1,78	1,56
m.k. 2014	3	4	2	4
Celkové příjmy obce v roce 2014 (mil. Kč)	12,4	79,57	23,32	27,78
DzNV v roce 2014 (mil. Kč)	2,25	5,63	1,18	3,01
Podíl DzNV na celkových příjmech obce v roce 2013 (%)	16,42	4,44	7,89	8,26
Podíl DzNV na celkových příjmech obce v roce 2014 (%)	18,15	7,08	5,06	10,84
Rozdíl v příjmech z DzNV (mil. Kč)	0,56	2,7	-0,6	1,45
Vyjádření v %	24,89	47,96	-33,71	48,17

Zdroj: MONITOR, vlastní zpracování

Jako první z uvedených obcí, která změnila místní koeficient, je obec Káraný nacházející se v okrese České Budějovice a rozkládající se na katastrální ploše o rozloze 894 ha. V roce 2013 měla obec Káraný zavedený místní koeficient ve výši 2 a příjmy z DzNV byly tvořeny částkou 1,69 mil. Kč. O rok později, v roce 2014, se obec rozhodla pro zvýšení místního koeficientu o jednu kategorii tedy na výši 3. Tato změna způsobila, že příjem z DzNV byl v roce 2014 o necelou $\frac{1}{4}$ vyšší. Obec měla tudíž v roce 2014 příjmy z DzNV 2,25 mil. Kč. Daň z nemovitých věcí, se v obci Káraný, podílela na celkových příjmech v roce 2013 z 16,42 % a o rok později podíl stoupl na 18,15 %. Nárůst byl v tomto případě necelé 2 %.

Další dvě obce, které se rozhodly pro zvýšení místního koeficientu, byly obce Mnichovice a Sulice. Obě obce se nacházejí v okrese Praha-východ ve Středočeském kraji. Obec Mnichovice je určena katastrální plochou 831 ha a obec Sulice má katastrální plochu dokonce 992 ha. Jak Mnichovice, tak Sulice se rozhodly pro zvýšení místního koeficientu o dvě kategorie, tedy z výše koeficientu 2 na výši koeficientu 4. V obci Mnichovice jsou ze všech čtyř vyjmenovaných obcí nejvyšší celkové příjmy a taktéž nejvyšší příjmy z DzNV. Inkaso DzNV v roce 2013 bylo v obci 2,93 mil. Kč a celkové příjmy obce byly 65,98 mil. Kč tudíž DzNV tvořila 4,44 % příjmů obce.

V roce 2014, se inkaso DzNV zvedlo o 2,7 mil. Kč na částku 5,63 mil. Kč, tzn. o necelých 50 %. V roce 2014 už se DzNV podílela na celkových příjmech ze 7,08 %. Ačkoliv nejvyšší DzNV i celkové příjmy má obec Mnichovice tak v obci Sulice lze vidět největší nárůst daně z nemovitých věcí. Oproti roku 2013 kdy byly příjmy z DzNV v obci Sulice 1,56 mil. Kč tak v roce 2014 již byly příjmy 3,06 mil. Kč tedy o 48,17 % vyšší. Také podíl na celkových příjmech obce je oproti obci Mnichovice vyšší. V roce 2013 se DzNV podílela na celkových příjmech obce z 8,26 %, v následujícím roce se její podíl zvýšil o 2,58 % na hodnotu 10,84 %. Poslední zmiňovanou obcí je obec Srubec, a je to také jediná obec, která se rozhodla v roce 2014 pro snížení místního koeficientu. I tato obec se nachází v okrese Praha-východ, a její katastrální plocha je 600 ha, tedy nejmenší ze všech uvedených. Příjmy z DzNV byly v roce 2013 1,78 mil. Kč a na celkových příjmech obce se tak podílely 7,89 %. O rok později kdy došlo ke změně koeficientu se příjmy DzNV snížily o 0,6 mil. Kč na hodnotu 1,18 mil. Kč. Příjmy z DzNV tak byly o přibližně třetinu nižší a DzNV se na celkových příjmech obce podílela pouze z 5,06 %.

4.4. Obce Moravskoslezského kraje se zavedeným místním koeficientem v roce 2014

V této podkapitole jsou blíže rozebrány příjmy 41 obcí z Moravskoslezského kraje, které měli ve sledovaném roce (2014) zaveden místní koeficient v určité výši. V příloze č. 2 je uveden seznam obcí, se kterými se bude pracovat. U těchto obcí jsou zaznamenány příjmy od roku 2008, kdy nebyla možnost využití místního koeficientu, až do roku 2015. Dále je uvedeno, kdy se tyto obce rozhodly pro využívání místního koeficientu, popřípadě jak ho měnily, a jaký vliv to mělo na jejich příjmy. Blíže jsou potom rozebrány obce, které se rozhodly pro využívání nejvyššího možného místního koeficientu ve výši 5.

4.4.1 Příjmy obcí se zavedeným místním koeficientem v Moravskoslezském kraji

Obce uváděné v této části jsou rozděleny do tabulek, podle toho jaký místní koeficient u nich byl zjištěn ve sledovaném roce 2014. Podbarven je v tabulce rok zavedení místního koeficientu na určité úrovni, nebo jeho změny. Tmavě podbarvená jsou v tabulce pole, ve kterých jednotlivé obce zavedly místní koeficient na určité úrovni a světle podbarvená jsou pole, která označují změnu koeficientu v obcích. Červené zvýraznění znamená využívání místního koeficientu, který nás v jednotlivých tabulkách zajímá. V tabulce č. 4.5 je tedy červeně zvýrazněno první využívání koeficientu na úrovni 2 a v tabulce č. 4.6 první využívání koeficientu na úrovni 3. V posledních sloupcích tabulek jsou procentuálně vyjádřeny změny výnosu daně z nemovitých věcí při zavedení daného koeficientu vzhledem k poslednímu roku, ve kterém obce koeficient zavedeny neměly. Na konci sloupce je procentuálně vyjádřeno o kolik se v průměru zvedl výnos daně z nemovitých věcí. K tomuto budou dále porovnávány zjištěné hodnoty. Z tabulek je patrné, že zavedení koeficientu vede v obcích vždy k navýšení příjmů DzNV. O kolik se daň zvýší, záleží na, tom pro jakou výši koeficientu se zastupitelé v obci rozhodnou a také na typu půdy v katastru obce.

Tabulka č. 4.5 Příjmy obcí Moravskoslezského kraje s koef. 2 v letech 2008-2015 (v mil. Kč)

KOEFICIENT 2	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Výnos DzNV před a po zavedení m.k. 2 (%)
Baška	0,71	0,90	1,25	1,31	2,68	2,61	2,54	2,57	104,58
Bohumín	10,56	10,69	10,54	12,10	30,26	30,26	30,51	29,56	150,08
Čaková	0,14	0,14	0,25	0,21	0,55	0,45	0,49	0,43	161,90
Dobrá	0,91	2,36	1,44	1,34	3,16	3,40	3,56	3,49	159,34
Doubrava	1,16	0,91	1,42	1,97	2,65	2,57	1,54	1,58	38,73
Frýdek-Místek	14,47	14,60	23,31	24,02	31,26	61,67	62,92	63,59	97,28
Frýdlant nad	3,08	8,85	10,93	10,16	11,12	11,75	12,44	12,66	254,87
Havířov	13,33	36,21	35,22	33,43	37,81	38,60	39,94	40,50	164,22
Holčovice	0,52	0,59	0,86	0,86	1,51	1,54	1,65	1,69	75,58
Janov	0,15	0,25	0,35	0,35	0,44	0,45	0,45	0,44	66,67
Janovice	0,41	0,68	1,26	1,24	1,26	1,27	1,26	1,30	65,85
Jindřichov	0,57	1,01	1,51	1,57	1,64	1,64	1,81	1,70	77,19
Lomnice	0,38	0,38	0,91	0,92	1,09	0,93	1,01	1,04	139,47
Morávka	1,24	2,34	3,42	3,43	3,57	3,48	3,49	3,49	88,71
Nižní Lhoty	0,45	1,03	2,46	2,40	2,73	0,55	2,42	2,42	128,89
Olbramice	0,27	0,31	0,56	0,53	0,57	0,54	0,57	0,62	14,81
Opava	28,31	51,75	79,16	54,68	60,28	62,94	61,92	63,46	82,80
Paskov	3,36	3,35	6,60	7,25	11,89	12,21	12,54	11,90	97,01
Petrovice	0,18	0,34	0,43	0,46	0,45	0,45	0,48	0,47	88,89
Pražmo	0,17	0,49	0,54	0,55	0,53	0,54	5,57	0,51	217,65
Rýmařov	2,28	4,07	5,62	6,70	7,48	7,99	6,68	9,14	78,51
Sviadnov	1,39	3,76	4,48	3,93	4,07	4,83	4,75	4,84	222,30
Šenov	2,02	4,08	6,26	6,69	6,62	6,98	7,00	6,88	101,98
Štramberk	1,31	2,60	2,43	2,47	4,31	4,25	3,92	3,97	98,47
Třanovice	0,54	0,54	0,71	0,71	0,97	1,93	1,91	2,07	98,97
Václavovice	0,32	0,35	0,57	0,56	0,60	0,99	1,01	1,03	65
Velké Albrechtice	1,67	2,13	2,39	2,29	2,31	2,32	3,08	3,09	12,21
Vojkovice	0,19	0,42	0,35	0,46	0,59	0,59	0,59	0,61	121,05
Vratimov	1,61	1,77	2,42	2,25	6,98	6,75	7,26	7,66	210,22
PRŮMĚRNÝ výnos DzNV (%)									113,21

Zdroj: MONITOR, ROZPOČET OBCE, vlastní zpracování

Místní koeficient na úrovni 2 by měl obcím zajistit dvojnásobný výnos daně z nemovitých věcí, tedy výnos o 100 % vyšší oproti roku kdy místní koeficient zaveden neměly. Proto je v posledním sloupci tabulky č. 4.5 vyjádřen procentuální nárůst výnosu daně z nemovitých věcí v prvním roce využívání místního koeficientu na úrovni 2. Dále je také uvedena průměrná hodnota navýšení výnosu DzNV v procentech. Vzhledem k této hodnotě jsou obce porovnávány a je zjištěno, kolik obcí je nad průměrem a kolik pod průměrem. Průměrný nárůst výnosu DzNV je v obcích 113,21 % tedy více jak dvojnásobný. Z 29 výše zmíněných obcí je 11 obcí nad daným průměrem a 18 obcí pod průměrem. Obec Baška s navýšením výnosu DzNV o 104,58 % a obec Šenov s navýšením o 101,98 % jsou sice pod průměrem, ale mají k němu velmi blízko. Stejně tak je obec Vratimov je nad průměrem pouze o 7,84 %. Navýšení výnosu DzNV je tedy ve více jak polovině obcí podprůměrné. Také zdvojnásobení daně se potvrdilo pouze u 13 obcí, které mají daň vyšší o 100 % a více. Obecně lze říct, že obce s rozlehlou katastrální plochou (v hektarech dále jen „ha“) nemají tak velké navýšení výnosu daně z nemovitých věcí a to z důvodu, že velkou část jejího území zabírá zemědělská půda (tedy orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty), na kterou se místní koeficient nevztahuje. Nicméně nemusí tomu tak být vždy, tím hlavním je podíl zemědělské půdy na celkovém pozemku obce. Nejnižší navýšení výnosu DzNV je zjištěno u obce Velké Albrechtice, kde daň po zavedení koeficientu ve výši 2 stoupla pouze o 12,21 % neboli o 0,26 mil. Kč. Celková výměra pozemků v obci je 1301 ha a z toho 1041 ha tvoří zemědělská půda. To znamená, že na více než na tři čtvrtiny pozemků se místní koeficient nevztahuje. Druhá obec kde došlo k velmi nízkému nárůstu je obec Olbramice s navýšením DzNV o 14,81 %. Její katastrální plocha se rozkládá na území 538 ha a z toho 357 ha zabírá zemědělská půda. Naopak obcemi, kde došlo k velmi nadprůměrnému navýšení výnosů DzNV, jsou obce Sviadnov a Pražmo. U těchto obcí došlo k nárůstu o více než 200 %. Obec Sviadnov má celkovou plochu pozemků 475 ha z toho 257 ha zabírá půda zemědělská a obec Pražmo má celkovou plochu pozemků jen 355 ha a 98 ha z této části tvoří půda zemědělská.

Tabulka č. 4.6. Příjmy obcí Moravskoslezského kraje s koeficientem 3 v letech 2008-2015 (v mil. Kč)

KOEFICIENT 3	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Výnos DzNV před a po zavedení m.k. 3 (%)
Dětmarovice	2,43	2,71	4,10	2,85	4,07	11,20	11,07	11,48	175,18
Klimkovice	1,16	0,95	1,53	1,62	3,95	4,01	4,14	4,19	143,83
Malenovice	0,31	0,61	1,39	1,53	1,38	1,38	1,57	1,47	348,39
Mořkov	0,42	0,42	0,67	0,68	0,71	1,91	1,93	1,99	169,01
Nošovice	1,43	7,79	14,84	14,11	19,37	12,81	18,89	18,22	444,76
Ostravice	1,25	5,96	6,64	5,92	6,94	6,69	6,42	6,23	431,20
PRŮMĚRNÝ výnos DzNV (%)									285,40

Zdroj: MONITOR, ROZPOČET OBCE, vlastní zpracování

U místního koeficientu na úrovni 3 by měly obce po zavedení dosahovat až trojnásobného výnosu DzNV. Toto se potvrdilo u obcí Malenovice, Nošovice a Ostravice. Obce Malenovice a Ostravice měly prvotně zavedený místní koeficient na jiné úrovni než 3, nicméně zde je porovnávána změna výnosu od roku kdy začaly využívat koeficient ve výši 3. Z 6-ti vyjmenovaných obcí jsou nad průměrným zvýšením výnosu DzNV, který je 285,40 % při zavedení místního koeficientu na úrovni 3, pouze tři obce. Druhá polovina se nachází pod průměrem. Nejvyšší procentuální nárůst výnosu DzNV lze pozorovat u obce Nošovice, jejíž výnosy stouply v roce 2009 o 6,36 mil. Kč, tedy 444,76 %. Obec má celkové pozemky o rozloze 647 ha a z toho 229 ha zabírá zemědělská půda u níž se, jak už bylo zmíněno, s místním koeficientem nepočítá.

Tabulka č. 4.7. - Počet zavedených m.k. v letech 2009-2014

Rok/koefficient	m.k. 2	m.k. 3	m.k. 4	m.k. 5	CELKEM
2009	14	7	-	3	24
2010	3	1	-	-	4
2011	1	-	-	-	1
2012	5	1	-	1	7
2013	3	2	-	-	5
2014	-	-	-	-	-
CELKEM	26	11	-	4	41

Zdroj: DAŇOVÝ PORTÁL MFČR, online, vlastní zpracování

Z tabulky č. 4.7 je zřejmé, že nejvíce obcí se rozhodlo pro zavedení místního koeficientu hned v prvním roce, kdy získaly možnost, tedy v roce 2009. V roce 2009 začalo užívat místní koeficient 24 obcí, z toho 14 obcí si zvolilo koeficient 2, dalších 7 obcí se rozhodlo pro koeficient 3 a poslední 3 obce se v daném roce rozhodly pro koeficient ve výši 5. O rok později přibýly další 4 obce, z toho 3 si zvolily koeficient 2 a jedna obec se rozhodla pro využívání koeficientu ve výši 3. V roce 2011 se rozhodla pro užívání místního koeficientu pouze jedna obec z vybraného vzorku a ta se rozhodla pro koeficient ve výši 2. O rok později už byl nárůst obcí, které zavedly místní koeficient vyšší. Konkrétně se jednalo o 7 obcí, z čehož 5 si zvolilo koeficient ve výši 2, jedna obec se rozhodla pro koeficient ve výši 3 a jedna se také rozhodla pro koeficient ve výši 5. V roce 2013 začalo místní koeficient využívat dalších 5 obcí. Koeficient ve výši 2 si volily 3 obce z uvedených pěti a 2 obce se rozhodly pro koeficient ve výši 3. V roce 2014 nepřibyla obec žádná. V průběhu let se některé z obcí rozhodly pro změnu koeficientu. Do roku 2014 se jednalo o 8 obcí a to konkrétně o obce Dobrá, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Pražmo, Sviadnov, Štramberk, Malenovice a Ostravice. Obce Dobrá a Štramberk, které začaly využívat koeficient ve výši 2, v roce 2009 se rozhodly pro rok 2010 a 2011 místní koeficient úplně zrušit. Znovu jej zavedly až v roce 2012 a to opět ve výši 2. Obec Frýdlant nad Ostravicí využívala od roku 2009 koeficient ve výši 3, ovšem pro rok 2010 se rozhodla koeficient snížit na výši 2, stejně tak to udělaly obce Havířov, Pražmo a Sviadnov. Naopak obec Malenovice, která využívala koeficient ve výši 2 od roku

2009, se pro rok 2010 rozhodla koeficient zvýšit na hodnotu 3. Také obce Bílá a Staré Hamry se pro rok 2010 rozhodly oproti roku 2009 pro zvýšení koeficientu a to dokonce z výše koeficientu 3 na nejvyšší možnou tedy 5. Poslední obcí byla obec Ostravice. Ta se rozhodla, že v roce 2010 bude využívat výši koeficientu 3 místo koeficientu ve výši 5, který měla v roce 2009. Nyní je tedy 29 obcí s místním koeficientem ve výši 2, 6 obcí s místním koeficientem ve výši 3 a 6 obcí s místním koeficientem ve výši 5. Zastupitelstva tedy podstatně více volí zavedení nižšího koeficientu ve výši 2 a 3 než koeficientu ve výši 4 a 5. Z uváděného vzorku je celkem 35, které mají v roce 2014 koeficient ve výši 2 a 3, a pouze 6 obcí s koeficientem vyšším. Procentuálně má nižší koeficient 85,37 % obcí a vyšší koeficient 14,63 % obcí.

4.4.2 Příjmy obcí v Moravskoslezském kraji s místním koeficientem 5

Místní koeficient ve výši pět je nejvíce uplatňován v Moravskoslezském kraji, kde ho využívá celkem 6 obcí, tedy přibližně 1/3 obcí ze zmíněných 17. Mezi těchto 6 obcí patří obec Bílá, Čeladná, Palkovice, Staré Hamry, Stonava a Žabeň. Mimo Stonavu, která se nachází v okrese Karviná, se všechny zmíněné obce nachází v okrese Frýdek-Místek. S účinností od roku 2009, byl stanoven koeficient ve výši 5m ve dvou z šesti zmíněných obcích. Jednalo se o obce Čeladná a Stonava. O rok později tedy v roce 2010 nabyly účinnosti obecně závazné vyhlášky v dalších dvou obcích, které stanovily koeficient ve výši 5 a to obcím Staré Hamry a Bílá.

Jako poslední se začal užívat koeficient ve výši 5 v obcích Palkovice a Žabeň. V těchto dvou obcích nabyly obecně závazné vyhlášky účinnosti 1.1.2012. V té době již například občané v obci Čeladná platili desetinásobek toho, co platili v roce 2008, kdy žádný místní koeficient neexistoval. V roce 2009, kdy začala být účinná OZV, zaplatili občané Čeladné pětinašobně vyšší daň než v předešlém roce. V roce 2010 potom došlo k již výše zmíněné novele zákona č. 362/2009 Sb., kterou se zvýšily téměř všechny sazby na dvojnásobek. Díky těmto změnám mají občané obce Čeladná desetinásobnou daň oproti roku 2008. Aby obyvatelé obce tolik netrpěli tak rapidním nárůstem daně, tak jim obec vyplácí příspěvek na údržbu nemovitosti, který je ve výši 50 % daňové povinnosti. Ovšem nárok na tento příspěvek mají pouze občané, kteří jsou k 31.12. loňského roku hlášeni k trvalému pobytu v dané obci, popřípadě tam mají rodinné vazby. Dále může být příspěvek vyplacen podnikatelům podnikajícím v obci, u kterých se oproti roku 2009 navýšila daň.

Lidé, kteří mají v Čeladné nemovitost, ale nemají tam trvalý pobyt ani rodinné vazby tedy zaplatí celou výši daně (HALÓ NOVINY, online, [13]). Na jednu stranu ti, kteří služeb obce

využívají „nejméně“ musí platit ono maximum, na stranu druhou jak tvrdí starosta Čeladné Pavol Lukša „nejsou chataři o nic ošizeni, protože při svozu odpadů platí chata z čísla popisného a občané Čeladné platí na hlavu“ (ČESKÁ TELEVIZE, online, [12]). Čeladná není jedinou obcí, která má zaveden příspěvek na údržbu nemovitosti. Tento příspěvek mají také například obce Palkovice a Žabeň.

V následující části jsou v tabulkách uvedeny příjmy z daně z nemovitých věcí v každé z šesti výše zmíněných obcích. Tabulky jsou uvedeny tři a to podle toho, ve kterém roce obce zavedly místní koeficient ve výši 5. Jedná se tedy o roky 2009, 2010 a 2012. V tabulkách bude uvedena výše příjmu z daně z nemovitých věcí (dále jen „DzNV“) před zavedením koeficientu, po jeho zavedení a také jak se příjmy změnily v roce 2010, kdy došlo k uváděné novele zákona. Značení je stejné jako v tabulkách předchozích, tzn. že tmavě je podbarveno pole, kdy byl zaveden první koeficient v určité výši v dané obci, červeně je poté zvýrazněn rok kdy došlo k prvnímu využívání koeficientu na úrovni 5. Světle modré je pole, kde došlo k nějaké změně. V posledním sloupci je opět uveden procentuální nárůst výnosu DzNV po zavedení m.k. na úrovni 5. Průměrné navýšení výnosu po zavedení daného koeficientu je 415,59 %. To splňují 3 obce a to Bílá, Staré Hamry a obec Žabeň.

Tabulka č. 4.8. - Příjmy z DzNV Čeladná, Stonava (v mil.kč)

Obce/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Výnos DzNV před a po zavedení m.k. 5 (%)
Čeladná	1,35	6,63	10,58	10,69	10,96	10,96	10,94	11,08	391,11
Stonava	4,21	15,54	28,18	18,75	26,34	25,94	24,18	25,84	269,12

Zdroj: MONITOR, ROZPOČET OBCE, vlastní zpracování

V obci Čeladná, která využívá nejvyšší možný koeficient od počátku roku 2009, tedy od první chvíle kdy to bylo možné, se změnilo inkaso daně z nemovitých věcí oproti roku 2008 o 5,28 mil. Kč. Poplatníci daně tím pádem v roce 2009 zaplatili přibližně pětinasobek toho, co museli platit v roce 2008. Takový rapidní nárůst znamená pro poplatníky velkou zátěž. V roce 2010 se poplatníkům daň opět zvýšila a inkaso z výběru daně bylo o dalších 3,95 mil. Kč vyšší. Během tří let se tedy příjmy z daně z nemovitých věcí zvýšily o 9,23 mil. Kč. Od roku 2010 výnos DzNV v obci Čeladná stále stoupá, ovšem nárůst není tak rapidní.

Od Roku 2010 do roku 2015 se příjmy z DzNV zvedly o 0,5 mil. Kč.

Obec Stonava taktéž využívá koeficient ve výši 5 od roku 2009. Příjmy z daně z nemovitých věcí jsou v obci Stonava vyšší než v obci Čeladná, ale obecně bychom mohli říct, že vývoj inkasa měl obdobný průběh. V roce 2010 se vybralo na dani z nemovitých věcí celkem 28,18 mil. Kč, což činilo o 23,97 mil. Kč více než v roce 2008. Jak již bylo řečeno výše, obec Čeladná se rozhodla pro vyplácení příspěvku na údržbu nemovitostí, aby zmírnila negativní dopad zvýšení daně. Obec Stonava se v tomto případě rozhodla pro poskytnutí mimořádné dotace svým občanům. Ti, kteří vlastní nemovitost na území obce a splňují dané podmínky, mají možnost získat příspěvek na zvelebení bydlení či přechod na ekologické vytápění. Podmínek bylo stanoveno hned několik. Občan neboli fyzická osoba, která má trvalý pobyt v obci, podala přiznání k dani a daň řádně uhradila a má všechny ostatní platební povinnosti vůči obci splněny, má nárok na danou dotaci. Občané získali možnost dostat zpět až 60 % z vyměřené a zaplacené daně z nemovitých věcí. Obec se také rozhodla pro vyplácení příspěvku ve výši 500 Kč za každou osobu s trvalým pobytem v nemovitosti, ze které byla uhrazena daň z nemovitých věcí a slouží k bydlení (OBEC STONAVA, online, [30]).

Tabulka č. 4.9. - Příjmy z DzNV Bílá, Staré Hamry (v mil.kč)

Obec/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Výnos DzNV před a po zavedení m.k. 5 (%)
Bílá	0,63	1,77	3,76	3,61	3,60	3,74	3,72	3,57	496,83
Staré Hamry	0,82	2,55	4,79	4,61	4,46	4,32	4,44	4,41	484,15

Zdroj: MONITOR, ROZPOČET OBCE, vlastní zpracování

V obcích Bílá a Staré Hamry nebyl nárůst daně z nemovitých věcí tak dramatický jako v obcích Čeladná a Stonava. Obě z obcí totiž využívaly místní koeficient již dříve akorát nižší. V obci Bílá využívali koeficient ve výši 3 od roku 2009 a stejně tak i v obci Staré Hamry. Od roku 2010 obě z obcí již využívaly koeficient ve výši 5. Zvýšení koeficientu plus zmiňovaná novela zákona v témže roce způsobily, že se v obcích inkaso daně z nemovitých věcí plus mínus zdvojnásobilo. V obci Bílá byly v roce 2010 příjmy z daně z nemovitých věcí o 1,99 mil. Kč vyšší a v obci Staré Hamry se příjmy z této daně zvýšily o 2,24 mil. Kč.

Tabulka č. 4.10 - Příjmy z DzNV Palkovice, Žabeň (v mil.kč)

Obec/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Výnos DzNV před a po zavedení m.k. 5 (%)
Palkovice	0,64	0,70	1,05	1,11	4,96	4,99	5,04	5,28	346,85
Žabeň	1,15	1,64	0,04	2,87	8,29	8,18	8,29	8,43	505,49

Zdroj: MONITOR, ROZPOČET OBCE, online, vlastní zpracování

Poslední dvě obce jsou Palkovice a Žabeň. Tyto obce začaly využívat místní koeficient v největší výši nejpozději a to až v roce 2012. Obec Palkovice neměla do té doby zaveden koeficient vůbec a obec Žabeň využívala od roku 2010 koeficient ve výši 3. Příjmy obce Palkovice v roce 2010, oproti roku 2009 byly o něco vyšší, ale ne o moc. V obci Žabeň se dokonce příjmy z daně z nemovitých věcí v roce 2010 snížily, a to o celých 1,6 mil. Kč oproti předešlému roku. Toto snížení bylo podle slov starosty obce Mgr. Davida Hejneše „zapříčiněno rozhodnutím soudu o možnosti změny sazby daně u zastavěných ploch podnikům, firmám a vzniklý rozdíl uplatnit tři roky zpět. Obec tak přišla v letech 2010 a 2011 přibližně o 5,5 mil. Kč“ (OBEC ŽABEŇ, online, [18]). Nicméně v letech 2012 se u obou obcí inkaso daně z nemovitých věcí zvedlo a to hned několikanásobně.

V obci Palkovice se příjmy z DzNV zvedly o 3,85 mil. Kč a v obci Žabeň dokonce o 5,42 mil. Kč. V obou obcích se také vyplácí příspěvek na údržbu nemovitostí. V obci Žabeň byl pro rok 2012 schválen příspěvek ve výši 600 Kč, pro fyzické osoby, které vlastní v obci nemovitost. Dále musí mít uzavřenou dohodu s obcí o poskytnutí příspěvku do 31. října a nesmí mít vůči obci žádné nesplacené dluhy (OBEC ŽABEŇ, online, [37]). Obdobně jako v obci Čeladná také v obci Palkovice vyplácí příspěvek na údržbu nemovitosti, který je ve výši 50 % zaplacené částky daně z nemovitých věcí. Finanční příspěvek poplatník obdrží do 1 měsíce od podepsání dohody o poskytnutí příspěvku na údržbu nemovitosti.

Obec dále vyplácí příspěvek podnikatelům-fyzickým osobám SVČ i právnickým osobám, které jsou vlastníky nemovitostí v katastrálním území Palkovice a Myslík, a slouží k podnikatelské činnosti v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice a ostatní zemědělské výrobě. Poplatník obdrží příspěvek ve výši 50 % zaplacené částky daně a to opět do jednoho měsíce od uzavření dohody s obcí. Výše příspěvku však může být v maximální hodnotě 90 000 Kč (OBEC PALKOVICE, online, [29]).

5. ZÁVĚR

Předkládaná bakalářská práce rozebírala téma daně z nemovitých věcí a její vliv na hospodaření obcí v České republice. Správcem daně jsou finanční úřady, které daň vyberou a následně ji převedou místním rozpočtům. Výnos daně z nemovitých věcí není pro obce nejpodstatnějším příjmem, přesto si zachovává svou důležitost. Je to příjem stabilní, a i když je stanovení daně zakotveno v platných zákonech mají obce do jisté míry možnost ovlivnit jeho výši. Nevýhodou této daně je její administrativní náročnost.

V teoretické části byly definovány základní pojmy týkající se rozebraného tématu. Byla zde rozpracována charakteristika daní, její funkce, třídění, klasifikace a daňová soustava ČR. Následně bylo rozebráno rozpočtové určení daní v České republice. V návaznosti byla v teoretické části popsána daň z nemovitých věcí. Její charakteristika, historie a současně platný zákon o dani z nemovitých věcí. Dále byly popsány pravomoci obcí u daně z nemovitých věcí. Bylo rozpracováno, které daňové příjmy může zastupitelstvo ovlivnit vydáním obecně závazných vyhlášek. Vydáním vyhlášky mají obce možnost zavést místní koeficient a tím ovlivnit výnos daně z nemovitých věcí.

Dílčím cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení role daně z nemovitých věcí v rozpočtech obcí v období 2011 – 2015. Komparací nashromážděných informací v první kapitole praktické části bylo zjištěno, že výnos daně z nemovitých věcí ve sledovaném období narůstá. Její podíl na celkových příjmech obcí je ale v průměru asi jen 3,6%, což není mnoho. Účast daně na celkových příjmech se ve sledovaném období zvýšila a to o 0,5%. Hlavním důvodem byla změna daňových sazeb po novelizaci zákona. Příjmy byly ale v tomto období také sníženy a to novelizací zákona o DPH, kterou byl upraven podíl obcí na hrubém výnosu z DPH. Můžeme tedy konstatovat, že **byla potvrzena hypotéza, že výnos daně z nemovitých věcí je sice nízký, ale stabilní a narůstající příjem do rozpočtu obcí.**

Ve druhé kapitole praktické části bylo rozebráno využívání místního koeficientu v obcích v ČR, které byly tříděny dle krajů. Komparací shromážděných informací byl ukázán stav používání místního koeficientu v obcích České republiky pro rok 2014. Následně bylo zjištěno, kolik obcí z jednotlivých krajů využívá místní koeficient a procentuální vyjádření tohoto využití jak v celé ČR, tak v jednotlivých krajích. Data byla sbírána pro rok 2014. Dále bylo zjištěno využívání místních koeficientů dle jejich výše v obcích jednotlivých krajů, které bylo vyjádřeno také procentuálně. Bylo zjištěno, že v daném roce koeficient 2 využívalo 439 obcí, koeficient 3 využívalo 54 obcí, koeficient 4 využívalo 9 obcí a koeficient 5 využívalo 17 obcí. Zastupitelstva obcí k zavádění místního koeficientu nepřistupují obdobně. Může být

konstatováno, že k zavádění místního koeficientu úrovně 2 přistupují obce obdobným způsobem, ale při zavádění místních koeficientů vyšších úrovní (3, 4 a 5) je jejich přístup v některých krajích značně odlišný.

Možnost zavést místní koeficient byla obcím dána od roku 2009. Pomocí tohoto koeficientu mohou obce ovlivnit výnos daně z nemovitých věcí. Ve třetí kapitole praktické části bylo také uvedeno, kolik obcí v roce 2014 místní koeficient zavedlo, zrušilo či změnilo. Zde bylo ukázáno, že obcí se zavedeným místním koeficientem v daném roce přibývá. Dále byly uvedeny změny příjmů u obcí, které místní koeficient v daném roce změnil.

Ve čtvrté kapitole praktické části byl plněn hlavní cíl práce. Byly zpracovány výnosy daně z nemovitých věcí a zavádění místního koeficientu v obcích Moravskoslezského kraje. Bylo zjištěno, kolik z uvedených obcí zavedlo místní koeficient v jednotlivých letech sledovaného období i úroveň zaváděného koeficientu. Ve vybraných obcích byly porovnány výnosy daně z nemovitých věcí. V této části byla také na vybraném vzorku obcí potvrzována **hypotéza, že v roce zavedení místního koeficientu na úroveň 2 se výnos daně z nemovitých věcí zvýší dvojnásobně**. V letech 2009-2014 byl koeficient ve výši 2 v uvedených obcích volen nejčastěji. **Hypotéza nebyla ve vybraných obcích potvrzena**. Výnos daně z nemovitých věcí se dvojnásobně zvýšil u 13-ti obcí. Maximální nárůst výnosu DzNV byl zjištěn v obci Frýdlant nad Ostravicí. Nárůst výnosu daně zde byl 254,87 %. Minimální nárůst výnosu DzNV byl zjištěn v obci Velké Albrechtice, kde činil 12,21 %.

Dále bylo zjištěno, že v tomto kraji byl k 1.1.2014 nejčastěji ze všech krajů zaveden nejvyšší možný místní koeficient a v návaznosti na to popsáno 6 obcí s tímto koeficientem. Rozborem rozpočtů těchto obcí bylo zjištěno, jak moc ovlivnilo jejich příjmy rozhodnutí zastupitelů zavést místní koeficient úrovně 5. Obce mají možnost tímto koeficientem svůj příjem z daně zvýšit až na pětinasobek. Přesto místní koeficienty zavádějí obce pomalu, a pokud už ho zavedou je to nejčastěji koeficient 2, tedy nejnižší možný. Metodou komparace bylo zjištěno, že přibývá obcí se zavedeným místním koeficientem, i když velmi pomalu. I to je důvodem, proč výnos daně z nemovitých věcí v rámci jednotlivých sledovaných let stabilně narůstá. V rámci této práce ale není možné oddělit vliv místního koeficientu na celkovou výši vybírané daně od ostatních vlivů. Takže místní koeficient byl považován za významný, ne však jediný faktor změn výnosu daně z nemovitých věcí.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- [1] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. aktualiz. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. ISBN 978-80-87480-23-6.
- [2] NOVOTNÁ, Monika a Petr KOUBOVSKÝ. *Zákon o dani z nemovitých věcí: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7552-002-9.
- [3] ŠIROKÝ, Jan. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-785-0
- [4] SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.
- [5] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3.
- [6] RADVAN, Michal. *Daně a správa daní*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7746-1.
- [7] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

Zákony

- [8] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů*. 4.5.1992. ISSN 1211-1244
- [9] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů*. 7. 7. 2000. ISSN 1211-1244
- [10] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů*. 12. 4. 2000. ISSN 1211-1244

Elektronické zdroje

- [11] BĚHOUNEK, Pavel. *Daň z nemovitosti 2012* In: *behounek.eu*. [online] 21.11.2011 [cit. 2017-04-16] Dostupné z: <http://www.behounek.eu/news/dan-z-nemovitosti-2012/>
- [12] ČESKÁ TELEVIZE. *Obce v Moravskoslezském kraji zvyšují daně z nemovitosti* [online] 14.1.2012 [cit. 2017-04-22] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1197746-obce-v-moravskoslezskem-kraji-zvysuji-dane-z-nemovitosti>
- [13] ČÍP, René. *Koeficienty u daně z nemovitostí – principiální nespravedlnost* In: *halonoviny.cz*. [online] 1.7.2014 [cit. 2017-04-22] Dostupné z: <http://www.halonoviny.cz/articles/view/25250665>
- [14] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Daň z nemovitosti – jedná se opravdu o nevýznamnou daň?* [online] 9.11.2015 [cit. 2017-04-16] Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6703184>
- [15] FINANČNÍ SPRÁVA. *Místní koeficienty podle § 12 ZDNE na rok 2013* [online] 31.12.2012 [cit. 2017-03-08] Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nemovitych-veci/informace- stanoviska-a-sdeleni/2012/prehled-koeficientu-k-dani-z-nemovitosti-3981>
- [16] FINANČNÍ SPRÁVA. *Místní koeficienty podle § 12 ZDNE na rok 2014* [online] 31.12.2012 [cit. 2017-03-08] Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/cs/vyhledavani?q=assets%2Fcs%2Fprilohy%2Fd-seznam-dani%2Fkoef_mist_2014.xlsx
- [17] FINANČNÍ SPRÁVA. *Popis systému* [online] 1.1.2013 [cit. 2017-03-18] Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/popis-systemu>
- [18] HEJNEŠ, David. *Zvýšení daně z nemovitosti* In: *zaben.cz*. [online] 2012 [cit. 2017-04-23] Dostupné z: http://www.zaben.cz/e_download.php?file=data/editor/251cs_3.pdf&original=jaro_2012.pdf
- [19] KOHOUT, Pavel. *Neefektivní a nespravedlivá daň z nemovitosti* In: *penize.cz*. [online] 8.8.2005 [cit. 2017-03-27] Dostupné z: <http://www.penize.cz/statni-rozpocet/17455-neefektivni-a-nespravedлива-dan-z-nemovitosti>

- [20] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Andrej Babiš: Změny v rozpočtovém určení daní přinesou obcím miliardu* [online] 5.1.2016 [cit. 2017-03-27] Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2016/andrej-babis-zmeny-v-rozpocetovem-urceni-23537>
- [21] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Státní závěrečné účty územních rozpočtů 2011-2015* [online] [cit. 2017-04-19] Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu>
- [22] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informační portál MONITOR: Rozpočet obce Srubec 2013-2014.* [online] [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/obce/detail/00245445#rozpocet-prijmy-druhovy>
- [23] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informační portál MONITOR: Rozpočet obce Sulice 2013-2014.* [online] [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/obce/detail/00240818#rozpocet-prijmy-druhovy>
- [24] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informační portál MONITOR: Rozpočet města Mnichovice 2013-2014.* [online] [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/obce/detail/00240478#rozpocet-prijmy-druhovy>
- [25] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informační portál MONITOR: Rozpočet obce Káraný 2013-2014.* [online] [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/obce/detail/00510530#rozpocet-prijmy-druhovy>
- [26] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Informační portál MONITOR: Rozpočet jednotlivých obcí 2013-2014.* [online] [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/obce/vyhledavani>
- [27] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Informační portál RIS: Vyhledávač obcí.* [online] [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>
- [28] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Metodické doporučení k činnosti ÚSC č.1 (obecná část) a č.2 (úprava daně z nemovitých věcí)* [online] 7.2.2017 [cit. 2017-04-19] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

- [29] Obec Palkovice. *Poskytnutí finančního příspěvku na údržbu nemovitostí* In: *Palkovické listy* [online] 2013 [cit. 2017-04-23] Dostupné z: http://www.palkovice.cz/storage/1371120144_sb_listy_01_2013.pdf
- [30] Obec Stonava. *Stonava poskytne svým občanům mimořádnou dotaci* [online] 2008 [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://stonava.cz/archive.php?news=stonava-poskytne-svym-obcanum-mimoradnou-dotaci&lang=cz>
- [31] ROZPOČET OBCE. *Rozpočet obce Žabeň 2010-2012* [online] [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/552691-zaben>
- [32] ROZPOČET OBCE. *Rozpočet obce Palkovice 2010-2012* [online] [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/598551-palkovice>
- [33] ROZPOČET OBCE. *Rozpočet obce Bílá 2009-2010* [online] [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/598020-bila>
- [34] ROZPOČET OBCE. *Rozpočet obce Staré Hamry 2009-2010* [online] [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/598747-stare-hamry>
- [35] ROZPOČET OBCE. *Rozpočet obce Stonava 2008-2010* [online] [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/599140-stonava>
- [36] ROZPOČET OBCE. *Rozpočet obce Čeladná 2008-2010* [online] [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/598071-celadna>
- [37] ROZPOČET OBCE. *Rozpočet jednotlivých obcí 2008-2010* [online] [cit. 2017-05-03] Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci>
- [38] VÁLEK, Martin. *Informace o příspěvku na údržbu nemovitosti* In: *zaben.cz*. [online] 13.9.2012 [cit. 2017-04-23] Dostupné z: <http://www.zaben.cz/aktuality/?ftshow=121>

Seznam zkratk

ČR	Česká Republika
OZV	Obecně závazná vyhláška
DzNV	Daň z nemovitých věcí
m.k.	Místní koeficient
DPH	Daň z přidané hodnoty
MSK	Moravskoslezský kraj
ha	hektar

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ведомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne5.5.2017.....

.....
Alexandra Čelůstková

Seznam příloh

Příloha 1 - Rozpočtové určení daní v roce 2016

Příloha 2 – Seznam obcí MSK se zavedeným m.k. v roce 2014